

FELÜGYELETI HÍREK

A veszteséges bankrendszer eredményei - interjú Szász Károllyal	2
Krízis eljárás egy magyar ügyfelekkel is bíró brit tőzsdecégnél	4
Tájékoztató a pénzügyi szolgáltatás közvetítői hatósági vizsga kérdésbankjának változásáról	4
Statisztika a kényszerértékesítésre kijelölt lakóingatlanokról a PSZÁF honlapján	5
Szabályozott piacra bevezetett részvényekkel kapcsolatos számítások	5
Szakmai konzultációk	5

FELÜGYELETI SZABÁLYOZÁS

Módszertani útmutató a magánnyugdíjpénztárak közötti átlépésekre vonatkozóan	6
Vezetői körlevél a részvénykönyvvezetés és tulajdonosi megfeleltetés szabályai kapcsán	9

PIACI TÜKÖR

Gyorselemzés: Hitelintézeti aktivitás - 2012. januári adatok alapján	10
Gyorselemzés – 2012. januári tőkepiaci adatok	11
Jelentősen eltérő hozamok a nyugdíjpénztáraknál	12
Gyorselemzés – 2011. IV. negyedéves pénztári szektor adatok	12

FOGYASZTÓVÉDELEM

Összefoglaló a Felügyelet fogyasztóvédelmi célú 2011. II. féléves hatósági tevékenységéről	13
Tájékoztató a fizetési késedelemmel és a hitelszerződések felmondásával kapcsolatban	14
Közel százhetvenezer család végtörlesztett a záróráig	16
Gyorselemzés a végtörlesztésről	17
Fogyasztóvédelmi vizsgálatok, bírságok a végtörlesztés kapcsán	18
Ötezer megkeresés a vidéki pénzügyi tanácsadóknál	19
Megjelentek a PSZÁF-kisfilmek újabb epizódjai	19

NAGYÍTÓ

Pénzügyi kockázatok, kockázatkezelés, standard formula	20
A modellezés	23

EURÓPAI UNIÓ

Az Európai Felügyeleti Hatóságok közzétették az EMIR rendelettel kapcsolatos közös vitaanyagukat	27
ESMA szakvélemény a befektetői tájékoztatókról szóló irányelv megújításához	27
A Bizottság fellép az európai értékpapír-elszámolás biztonságának és hatékonyságának fokozásáért	28
Lépések az árnyékbanki tevékenységek kapcsán a pénzügyi szektorban jelentkező új kockázati források elkerülésére	29

MELLÉKLET - SZOLVENCIA II HÍRLEVÉL

JOGI IRÁNYTŰ

Felügyeleti állásfoglalások	33
-----------------------------	----

A veszteséges bankrendszer eredményei

SZÁSZ KÁROLY: A MÚLT ÉV SIKERTÖRTÉNETE A PSZÁF-NÁL A BÉKÉLTETŐ TESTÜLET FELÁLLÁSA

Hosszú évek óta először könyvelt el veszteséges évet a magyar bankrendszer. Szász Károllyal, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének elnökével a gazdasági válság és a kormányzati intézkedések bankszektorra gyakorolt hatásairól és a felügyelet fogyasztóvédelmi tevékenységéről, a fél éve működő Pénzügyi Békéltető Testület működésének tapasztalatairól beszélgettünk. Szász Károly elmondta, hogy a bankrendszer a tavalyi évre vonatkozó negatív eredmény ellenére komoly alkalmazkodó képességének köszönhetően enyhíteni tudta veszteségeit.

Ön korábban már betöltötte a PSZÁF az elnöki pozícióját. Mennyiben más most az előző ciklushoz képest a felügyelet munkája?

A 2000-es évek elején sokkal nyugodtabb környezetben működünk. Most válsághelyzet van, szinte minden pénzügyi intézményt megviselt a krízis. A másik lényegi különbség az, hogy hazánk akkor még nem volt az Európai Unió tagja, ebből fakadóan egészen mások voltak a feladataink. A fogyasztóvédelmi szempontok emellett most sokkal fajsúlyosabban érvényesülnek, mint a korábbi elnökségem idején, ez is egyik következménye a válsagnak.

Hosszú évek óta először könyveltek el veszteségeket a hazai pénzügyi szervezetek. Milyen állapotban van ma a bankrendszerünk?

A múlt évre vonatkozó végleges számok még nincsenek meg, ezért még nem alakíthattuk ki a felügyeleti álláspontot. Az előzetes adatokból azonban látszik: hosszú idő óta először a tavaly az egész hitelintézeti szektornak a teljesítménye veszteséges lett. A bankrendszernek az adózás előtti, illetve az adózás utáni eredménye is negatívvá vált. Ez nagy baj, hiszen az eredmény a további növekedés alapja.

Ez inkább a válság hatásának tudható be, vagy inkább az Országgyűlés által megszavazott, a bankrendszert érintő különadónak, illetve a devizahitelesekkel érintő végtörlesztésnek?

Mind a kettőnek szerepe van ebben, s nehéz is ezeket különválasztani. Ne felejtjük el, hogy a kormány intézkedései is a válság hatására születtek meg. Fontos, hogy az újságolvasók megértésük: minden vállalkozásnak, minden gazdálkodónak lételemé a jövedelemtermelő képesség. Ez biztosítja befektetett tőkéjének a megtérülését. A bankrendszerben a tőke ráadásul speciális célt szolgál. A pénzpiaci tevékenység fő célja ugyanis a gazdaságban képződő kockázatoknak a felfogása és kezelése. Ha a bankrendszerben nem tud megfelelő jövedelem képződni, akkor sérül ez a védőhálóz szerep. Márpedig ez a közjó szempontjából is fontos funkció. A bankrendszer biztonságos, stabil kockázattelfogó képességéhez szükséges mennyiségű tőkének mindig rendelkezésre kell állnia, ezért kell jövedelmező módon működnie. Ez került most veszélybe.

A pénzügyi szervezetek milyen lépésekkel igyekeztek veszteségeiket minimalizálni?

Ha a bankrendszer tavalyi teljesítményét alaposabban megvizsgáljuk, meglepő módon azt tapasztaljuk, hogy a kamateredmény tavaly a 2010. évi szintjén maradt, időközben csökkenő hitelállomány mellett is. Ez a magyar bankrendszer hihetetlen alkalmazkodóképességét bizonyítja, amely valószínűleg 2011-ben komoly belső átalakítási és átstrukturálási folyamattal reagált a változásokra. A profit másik összetevője, a jutalékeredmény jelentős mértékben visszaszorult ugyan, de a pénzügyi és befektetési szolgáltatások eredménye lényegesen jobb volt 2011-ben, mint egy évvel korábban. A bankrendszer tehát a kiszámíthatatlan piaci viszonyok közepette is jelentős eredményt tudott elérni a különböző értékpapír-állományok kezelésével, miközben – köszönhetően a hazai bankok külföldi leányvállalatai teljesítményének – az osztalékbevételek is nőttek. Az eredmény harmadik eleme, a bankrendszer költségei is jelentősen visszaszorultak. A működési költség 2011-ben szektorszinten több mint harmincmilliárd forinttal volt alacsonyabb, mint egy évvel korábban. Összességében a végtörlesztés miatt elszenvedett veszteségek és a 2011-ben elkönyvelt értékvesztés, valamint a céltartalék-képzési változások nagyobb összeget tettek ki, mint amennyivel a bankrendszer eredménye javult. Vagyis a bankrendszer a működési költségek lefaragásával, egyéb pozitív ellenlépésekkel a negatív hatások egy részét képes volt ellensúlyozni. Teljes mértékben azonban nem volt képes erre, s ezért vált veszteségesé.

Milyen tanulságai vannak a most lezárult végtörlesztési folyamatnak?

A végtörlesztéssel kapcsolatos összefoglaló jelentésünket várhatóan a közeljövőben tesszük közzé, ott vonunk egyenleget. Miközben a végtörlesztés családok százazreinek a válláról vette le a devizaterhet, a bankrendszer biztonságáért, hatékony működéséért felelős emberként első látásra szívfájdító, nehezen elfogadható volt nekem az erről szóló döntés. Utólag azonban elmondható: még egyetlen hasonló problémával birkózó országban sem történt ilyen radikális változás, még sehol sem indult meg ilyen határozottan a devizahitelezés okozta kockázatok lebontása, mint nálunk. A nemzetközi szervezetek, amelyekről korábban tanácsot kértünk a probléma megoldására, sehol nem tudtak jobb szakmai tanácsot adni erre. Az Európai Rendszerkockázati Tanács például a devizahitelezéssel kapcsolatban nem

a meglévő devizahitel-állományra, hanem az új hitelezésre vonatkozóan fogalmazott meg ajánlásokat. Ezekkel a tanácsokkal nem tudunk mit kezdeni, mert Magyarországon már új devizahitel-kiáramlás nem volt, nekünk a meglévő, a múltbeli teherrel kellett foglalkoznunk.

Milyen visszajelzéseket kaptak a bankszektorból?

Amit Magyarország meglépett, nemcsak újszerű volt, de végül érdekeltté is tette az egész hazai bankrendszert abban, hogy partnerré váljon további konstruktív megoldásokban. Figyelemre méltó például, hogy nemrég a devizában eladósodott önkormányzatok gondjának megoldására már a bankrendszerből érkezett egy, az ottani árfolyamgát bevezetésére vonatkozó javaslat. Természetesen egy bank vezetőjétől nem lehet azt elvárni, hogy a pénzügyi tulajdonosi érdekeivel ellentétes intézkedéseket tegyen. Ezt külső fél is kivételesen, csak a közjó érdekében várhatja el a bankok tulajdonosaitól. Kívülről egyébként is kivételesen, kizárólag a közjó érdekében lehet beavatkozni meglévő magánjogi viszonyokba, mindenképpen el kell azonban kerülni, hogy ez általánossá váljon. Másrészt egy fogyasztó sem léphet be egy pénzügyi szerződéses jogviszonyba azzal a hátsó gondolattal, hogy ha esetleg rossz döntést hozott, akkor majd utólag bárki, például az állam „megoldja a gondját”: kártalanítja, kiegészíti a szerződésben vállalt kötelezettsége alól. Nem szabad tehát, hogy végtörlesztésre vonatkozó döntésnek olyan negatív következményei legyenek, hogy a gazdaságban lazul a szerződéses fegyelem. Akkor ugyanis akár az önkormányzatok, akár a gazdálkodó szervezetek egymás közötti kapcsolataiban is könnyebben előfordul, hogy lazábban veszik a szerződéses kötelezettségeket. A bankrendszer céltartalék- és értékvesztés problémáját ma nagyrészt az okozza, hogy a hitelintézetekkel szerződéses kapcsolatban álló ügyfelek egy része nem tartja be a feltételeket, mert abban bízik: majd vele kapcsolatban is hoz majd a „gondoskodó állam” valamilyen kiegészítő vagy ellentételező intézkedéseket. Ezeket egyszer és mindenkorra el kellene felejteni.

Ahhoz, hogy a gazdaság beinduljon, olcsó hitelre lenne szükség, azonban általános tapasztalat, hogy a bankok nem nagyon adnak hitelt. Mi ennek az oka? Az Európai Központi Bank most alacsony kamatú hatalmas hiteletet nyújtott az eurózóna bankjainak. Ebből fog-e valamennyi becsorogni a magyar gazdaságba is?

Itt valóban az látszik, hogy a hazai bankrendszer jelenleg nem végzi el a maga feladatát, a finanszírozást úgy, ahogy azt kellene. Ennek több oka van. Ami a kínálati oldalt illeti, az a bankrendszer hitelezési képességéből és hajlandóságából áll össze. A hitelezési képesség alapvetően a bankrendszer tőke- és likviditási helyzetétől, míg a hajlandóság a bankok kockázatvállalásának mértékétől függ. Ami a másik oldalt, tehát a hitelkeresletet illeti, az pedig a gazdasági szereplők, így a háztartások és a vállalatok a forrásigényét jelenti. A jelenlegi finanszírozási stagnálás esetében ezek együttesen játszanak szerepet. A magyar bankrendszer tőkeellátottsága megfelelő, ám a válság, s a korábban említett tényezők hatására tőkeszintjéről – az előző évekkel ellentétben – már nem mondható el, hogy nagyságrendileg jobb vagy stabilabb lenne, mint a környező országoké. Tehát az a relatív előnyünk, ami korábban megvolt, mostanra megszűnt. Tekintettel arra, hogy a bankrendszer veszteségessé vált, a belső jövedelemtermelésen keresztüli tőkepótló képesség lehetősége is korlátozott

lett. Ezért is tartanánk nagyon fontosnak, ha a válság kivetető szakaszában a magyar bankrendszert feltőkésítenék abból a célból, hogy erősebbek legyünk a környező országokkal folytatott versenyben. A bankrendszer likviditása megfelelő, a jegybank nemrég bejelentett intézkedései is azt erősítik.

Akkor nem igaz, hogy az elmúlt években a bankok több ezer milliárd forintot vontak ki az országból?

Kétségtől függetlenül igaz, hogy az előző két-három évben több ezer milliárd forintnyi likvid forrást vontak ki a külföldi tulajdonosok. De ez alapvetően annak tudható be, hogy a bankrendszer nem finanszíroz, és ezért a korábban nyújtott hitelek lejáratával felszabaduló forrásokat a tulajdonosok elvonják az itteni leányaitól, és azokhoz a külföldi vagy éppen hazai bankjaikhoz csoportosítják át, ahol a finanszírozás tovább folyik. Ebből nem kell „vészjósló” következtetéseket levonni. Amikor majd Magyarországon is beindul a gazdasági növekedés, akkor ez a forrás várhatóan visszakerül. A vállalati keresleti oldalon a finanszírozási aktivitás stagnálásában komoly szerepet játszik, hogy az egyes üzleti mutatók – a gazdasági növekedés, a vállalati beruházás-állomány alakulása, a foglalkoztatottság, a menedzseri vagy bizalmi indexek – még nem mutatnak olyan kedvező összképet, ami a cégeket a hitelből megvalósuló fejlesztésre ösztönöznék. Azok a vállalatok, amelyek mégis beruháznak, saját tulajdonosi kapcsolataik révén vagy külföldi finanszírozási lehetőségeiket kihasználva tudnak a hazainál kedvezőbb kamatú forráshoz jutni. Egész Európában hasonló egyébként a helyzet, miközben – a krízisre adott válaszként – itthon és a kontinensen is szigorodnak bankrendszer tőkéjére és a likviditásra vonatkozó elvárások. Ezért vetettük föl azt, hogy ha a bankrendszer hitelezési aktivitása korlátozott, akkor a hazai tőkepiac élénkítésére lenne szükség. Meggyőződésem, hogy a tőkepiac jelentősége itthon növekedni fog. Még akkor is, ha Európában – Amerikától eltérően – hagyományosan nem az értékpapírok, hanem a bankok által működtetett pénzügyi piac szerepe az elsődleges. Fokozottan igaz ez Kelet-Közép-Európára, ahol a tőkepiac még a nyugati-európai színhez viszonyítva is sokkal fejletlenebb. Ugyanakkor ez nem jelentheti azt, hogy ne tegyük hangsúlyosabbá például a befektetési alapoknak, a vállalati részvény- és kötvénykibocsátásoknak a szerepét.

A hírek szerint a kormány tervezi, hogy az állam tulajdonosként szerepet vállalna egy bankhálózatban a hitelezés élénkítése céljából. Mi a véleménye erről?

Az államnak szerintem alapvetően a szabályozásban kell a piacon megjelennie. Magyarországon ugyanakkor a szövetkezeti hitelintézetekre valóban célszerű lenne jobban odafigyelni, mert ezekben óriási lehetőség van, amelyeket messze nem használnak ki. Ezért maximálisan egyetértek a magyar takarékszövetkezeti bank tulajdonosi struktúrájának az átalakításával, a külföldi tulajdonos esetleges kivásárlásával, s azzal, hogy az állam ezt a rendszert megerősítse. Óriási lehetőséget látok egy szigorúbb intézményvédelmi rendszerrel együtt működtetett szövetkezeti központi bankban és az alá szervezett, több mint ezer egységből álló fiókhálózatot működtető rendszer létrehozásában.

Említette beszélgetésünk elején, hogy a felügyeletnél hangsúlyossá vált a fogyasztóvédelem kérdése. A devizahitelek oldaláról számos panaszról lehetett hallani a törlesztő

részlet számításával kapcsolatban, illetve néhány banknál a végtörlesztést is finoman szólva is megnehezítették. A felügyelet szorosan együttműködik a civil fogyasztóvédelmi egyesületekkel, sőt tavaly nyár óta békéltető testületek segítik a panaszügyek elintését? Milyen tapasztalatokról tud beszámolni?

Ha a pénzügyi piacok biztonságát akarjuk szavatolni, akkor egy-szerre kell gondoskodni a pénzügyi intézmények üzleti megbízhatóságáról és a fogyasztóvédelemről. Utóbbi egyik eszközeként tavaly már nyolc megyeszékhelyen működött a civil pénzügyi tanácsadó irodahálózatunk. Ez év áprilisától szeretnénk elérni, hogy immár összesen tizenegy helyszínen fogadhassuk a panaszokat. Ezekben az irodákban pénzügyi szakértő munkatársak tekintik át a fogyasztói beadványokat, sőt segítenek megfogalmazni is azokat, ha szükséges. Ha az ügyfél a szolgáltatóval nem

jutott megegyezésre, és polgári peres jellegű jogvitája van, akkor a bíróság mellett immár a felügyelet mellett működő Pénzügyi Békéltető Testülethez is fordulhat. Tavaly július, a testület indulása óta mintegy 1600 panaszügy érkezett ide. Ebből is látszik: a Pénzügyi Békéltető Testület létrehozása a múlt év egyik sikertörténete a felügyeletnél. Eddig több, mint kétszáz ügyben született megegyezés a fogyasztó és a pénzügyi intézmény között, további ötven beadványt pedig hasonló okból, az eljáráson kívüli megegyezés miatt vonhatott vissza a kérelmező. Tíz esetben kellett a felügyeletnek kötelezni a szolgáltatót valamely intézkedés megtételére a fogyasztó javára és harminckilenc esetben fogalmazott meg ajánlást hasonló céllal az ügy megoldására.

Torkos Matild által készített interjú, amely a Magyar Nemzet 2012. március 7-i számában jelent meg.

Kriziseljárás egy magyar ügyfelekkel is bíró brit tőzsdecégnél

Könyvelési szabálytalanságok miatt speciális adminisztrációs eljárás alá helyezték a magyarországi kliensekkel is rendelkező WorldSpreads tőzsdei kereskedőcéget. A hazai ügyfeleknek célszerű további információkat is beszerezniük a társaság helyzetéről.

Az Egyesült Királyság pénzügyi felügyelete (Financial Services Authority, FSA) közleménye szerint a helyi legfelsőbb bíróság 2012. március 18-án speciális adminisztrációs eljárás (SAR) alá helyezte magyarországi ügyfelekkel is rendelkező londoni WorldSpreads Ltd. tőzsdei kereskedőcéget. A bíróság Jane Moriartyt és Samantha Bewicket, a KPMG LLP két szakemberét nevezte ki adminisztrátorokként a társaság ügyeinek intézésére. Előzőleg március 16-án felfüggesztették a dublini székhelyű tulajdonos WorldSpreads plc. részvényeinek kereskedését a londoni és az írországi tőzsdéken.

A lépésekre azért került sor, mert március 16-án könyvelési rendellenességekre bukkantak a WorldSpreads Ltd.-nél. Ezek nyomán világossá vált: a társaság nem tudja folytatni üzleti tevékenységét. Ezt követően a WorldSpreads igazgatósága maga kezdeményezte az adminisztrációs eljárás megindítását.

A fizetésektelen pénzügyi társaságok helyzetének gyors rendezésére hivatott eljárás fő célja az ügyfelek veszteségeinek mérséklése. Ennek keretén belül a lehető legrövidebb időn be-

lül megpróbálják visszajuttatni az ügyfelek eszközeit, teljesítik a piaci és felügyeleti intézmények felé esedékes kötelezettségeket, illetve – az adott piaci szereplő helyzetétől függően – vagy megkísérlik a társaság tevékenységének helyreállítását, vagy a hitelezők érdekeit szem előtt tartva gondoskodnak annak lezárásáról.

A WorldSpreads Magyarországon határon átnyúló szolgáltatást biztosító regisztrációval rendelkezik, itthoni ügyfeleit e mellett egy fővárosi székhelyű függő ügynökön, a Trade&Win Kft.-n keresztül is kiszolgálja. A WorldSpreads helyzetével kapcsolatban a hazai ügyfelek számára javasolt, hogy tájékozódjanak közvetlenül a társaságnál, annak magyarországi függő ügynökénél, illetve az Egyesült Királyságnak a továbbiakban esetlegesen új információkat is megjelentető pénzügyi felügyeleténél.

Budapest, 2012. március 20.

[Sajtóközlemény: Kriziseljárás egy magyar ügyfelekkel is bíró brit tőzsdecégnél](#)

Tájékoztató a pénzügyi szolgáltatás közvetítői hatósági vizsga kérdésbankjának változásáról

A pénzügyi szolgáltatás közvetítői hatósági képzés követelményrendszeréről és a hatósági vizsgáról szóló 18/2010. (IV.29.) PM rendelet 1. számú melléklete határozza meg a pénzügyi szolgáltatás közvetítői hatósági vizsga követelményrendszerét.

A (jog)szabályváltozások szükségessé teszik – a követelményrendszer alapján a Felügyelet által elkészített, a hatósági vizsgán számon kérhető kérdéseket tartalmazó – kérdésbank aktualizálását, módosítását.

A Felügyelet a frissített kérdésbankot a honlapján közzéteszi.

Felhívjuk a tisztelt képző szervek, oktatók, vizsgázók figyelmét, hogy a módosított kérdésbank 2012. április 5. napjától kerül a hatósági vizsgákon számonérésre.

Budapest, 2012. március 7.

Kapcsolódó anyagok

[Tájékoztató a pénzügyi szolgáltatás közvetítői hatósági vizsga kérdésbankjának változásáról](#)

[Vizsgakérdések \(alkalmazandó 2012. április 5-étől\)](#)

Statisztika a kényszerértékesítésre kijelölt lakóingatlanokról a PSZÁF honlapján

ÚJ STATISZTIKA A FELÜGYELET HONLAPJÁN!

A Felügyelet március 12-től negyedéves rendszerességgel közlésezi a kényszerértékesítésre kijelölt fedezeti lakóingatlanok adatait magyar és angol nyelven.

A statisztika elérhető a [Jelentések, statisztikák/Statisztikák/Kényszerértékesítés](#) menüpontban. (Angol nyelvű verzió: [Publications/Forced liquidation](#))

2012. március 12.

[Statisztika a kényszerértékesítésre kijelölt lakóingatlanokról a PSZÁF honlapján](#)

Szabályozott piacra bevezetett részvényekkel kapcsolatos számítások

A 2004/39/EK irányelv (MiFiD) Végrehajtási rendelete (1287/2006/EK) 34. cikkének (1) bekezdésében foglaltakat teljesítve a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete azon részvények esetében, amelyeknél érintett illetékes hatóságnak számít, és amelyek a vonatkozó referencia-időszak végén be voltak vezetve a szabályozott piacra, ezúton közlésezi a következőket:

- az adott részvény vonatkozásában az ügyletek átlagos napi forgalma és darabszáma a referencia-időszakban a Végrehajtási rendelet 33. cikke (1) és (2) bekezdésének megfelelően kiszámítva
- a likvid részvények vonatkozásában a közkézhányad és a végrehajtott megbízások átlagos értéke a referencia-

időszakban a Végrehajtási rendelet 33. cikke (1) és (2) bekezdésének megfelelően kiszámítva

A fenti adatokat, euróban a csatolt táblázatok tartalmazzák.

Kapcsolódó anyagok

[Szabályozott piacra bevezetett részvényekkel kapcsolatos számítások](#)

[Részvényadatok, 2012. március \(a táblázatban foglalt adatok a 2012. április 1. – 2013. március 31. közötti időszak vonatkozásában alkalmazandóak\)](#)

Szakmai konzultációk

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete 2012 márciusában két szakmai konzultációt szervezett az alábbi témákban:

2012. március 12-én az egészség- és öngéylező pénztárak vezetői részére megtartott konzultáción az egészség, öngéylező pénztári aktualitások, adatszolgáltatási változások, pénztári közgyűlésekkel, éves beszámolókkal kapcsolatos tartalmi és formai elvárások, ellenőrzési, felügyelési fókuszpontok témakörökben az alábbi előadások hangzottak el:

- Aktuális jogi ügyek az egészség- és öngéylező pénztári szektorban
- Változások az egészség- és öngéylező pénztárak adatszolgáltatásaiban
- Az egészség- és öngéylező pénztárak éves beszámolóinak feldolgozásának tapasztalatai
- A pénztárak közgyűléseivel kapcsolatos tartalmi és formai elvárások, a közgyűlések feldolgozása során szerzett tapasztalatok
- Fókuszpontok a pénztárak felügyelésében és a vizsgálatok során

2012. március 19-én az önkéntes nyugdíjpénztárak vezetői részére részére megtartott konzultáción az önkéntes nyugdíjpénztári aktualitások, adatszolgáltatási változások, pénztári köz-

gyűlésekkel, éves beszámolókkal kapcsolatos tartalmi és formai elvárások, ellenőrzési, felügyelési fókuszpontok témakörökben az alábbi előadások hangzottak el:

- Aktuális jogi ügyek az önkéntes nyugdíjpénztári szektorban
- Változások az önkéntes nyugdíjpénztárak adatszolgáltatásaiban
- Az önkéntes nyugdíjpénztárak éves beszámolóinak feldolgozásának tapasztalatai
- A pénztárak közgyűléseivel kapcsolatos tartalmi és formai elvárások, a közgyűlések feldolgozása során szerzett tapasztalatok
- A közvetett-közvetlen költség vizsgálatának szempontja, vizsgálati tapasztalatok a nyugdíjpénztáraknál
- Fókuszpontok a pénztárak felügyelésében és a vizsgálatok során

A két konzultáció részletes programja, valamint az elhangzott előadások megtalálhatók a Felügyelet honlapján a [Szakmai konzultációk - Belföldi konzultációk - 2012 menüpontban](#).

Módszertani útmutató a magánnyugdíjpénztárak közötti átlépésekre vonatkozóan

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének 6/2009. számú módszertani útmutatója a magánnyugdíjpénztárak közötti átlépésekre vonatkozóan - Módosítva 2012. március 21.

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (Felügyelet) jelen módszertani útmutatóban a magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény (továbbiakban: Mpt.) 24. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének eleget téve tájékoztatja a pénztár tagját a másik pénztárba történő átlépéssel összefüggő eljárási szabályokról, az átlépés előnyeiről, kockázatairól, valamint az átlépéssel érintett pénztárak összehasonlítható teljesítményadatairól és azok elektronikus elérési helyéről.

I. AZ ÁTLÉPÉSEL KAPCSOLATOS ELJÁRÁSI SZABÁLYOK

I.1 AZ ÁTLÉPÉS KEZDEMÉNYEZÉSE

Az egyik pénztárból a másikba átlépni kívánó pénztártagnak átlépési nyilatkozatot kell benyújtania az érintett magánnyugdíjpénztárakhoz (a továbbiakban: átdadó, illetve átvevő pénztár). Az átlépési nyilatkozatnak alkalmasnak kell lennie az átlépő tag, az átdadó és az átvevő pénztár azonosítására. A pénztártag írásbeli felhatalmazása alapján az útmutatót tartalmazó átlépési nyilatkozatot az átvevő pénztár is benyújthatja az átdadó pénztárhoz.

Az átlépés a választott pénztár belépési nyilatkozatának kitöltésével is történhet, amennyiben a belépési nyilatkozat az átlépéshez szükséges adatokat, az átlépéssel kapcsolatos ismereteket tartalmazó útmutatót és a pénztártag felhatalmazását is tartalmazza.

Az átlépési nyilatkozatot és az átlépéssel kapcsolatos ismereteket tartalmazó útmutatót három eredeti példányban kell elkészíteni, és egy példányát - amennyiben az átlépés kezdeményezésére az átdadó pénztárnál nem került sor - a pénztártag által történő aláírást követően vissza kell juttatni az átdadó pénztárhoz.

Amennyiben az átlépésre a választott pénztár belépési nyilatkozatának kitöltésével kerül sor, akkor a dokumentumból egyértelműen ki kell derülnie annak, hogy az átlépési nyilatkozatként funkcionál. Az átlépési nyilatkozatként használt belépési nyilatkozat esetén sem követelhető meg több adat a tagtól, mint az átlépési nyilatkozat használata esetén.

A jogszabályi rendelkezések szerint az átdadó pénztár, illetve - amennyiben az átlépést az átvevő pénztárnál kezdeményezi a pénztártag - az átvevő pénztár az útmutatóhoz csatolva köteles az átlépni szándékozó tagot az átlépéssel érintett pénztárak legfőbb hozammutatóiról írásban tájékoztatni. Ennek a tájé-

koztatónak a tag által választható portfóliókra vonatkozó, a Felügyeletnek bejelentett legutolsó tárgyévi nettó hozamrátákat, az elmúlt tíz naptári év átlagos nettó hozamrátáit és vagyonnövekedési mutatókat kell tartalmaznia. A tájékoztatóban elkülönítetten kell feltüntetni a tag tényleges, illetve életkori besorolás szerinti portfóliójára vonatkozó mutatókat.

I.2 A TAGSÁGI JOGVISZONY MEGSZÜNÉSÉNEK NAPJA AZ ÁTDADÓ PÉNZTÁRBAN

A tagsági jogviszony mindig valamely hónap utolsó napjával szűnik meg az átdadó pénztárban, az alábbiak szerint:

A tag átlépési nyilatkozatában meghatározhatja azon hónapot, amelyben át kíván lépni a másik pénztárba. Ebben az esetben - ha az átlépési nyilatkozat a megjelölt hónap utolsó 10 munkanapját megelőzően érkezik az átdadó pénztárhoz - az átlépésre a tag által meghatározott hónap utolsó napján kerül sor (ha az átlépés egyéb, jogszabályokban meghatározott feltételei fennállnak). Ha az átlépési nyilatkozat a megjelölt hónap utolsó 10 munkanapján belül érkezik az átdadó pénztárhoz, akkor az átlépésre a következő hónap utolsó napjával kerül sor.

Amennyiben a tag nem jelöl meg hónapot és az átlépési nyilatkozata 10 munkanappal a hónap utolsó napja (fordulónapja) előtt beérkezik az átdadó pénztárhoz, akkor a tag tagsági jogviszonya az átlépési nyilatkozat beérkezésének hónapja (átadás hónapja) utolsó napjával szűnik meg. Amennyiben a tag nem jelöl meg hónapot és az átlépési nyilatkozata kevesebb, mint 10 munkanappal a hónap fordulónapja előtt érkezik be az átdadó pénztárhoz, akkor tagsági jogviszonya az átlépési nyilatkozat beérkezésének hónapját követő hónap utolsó napjával szűnik meg. (Mindkét esetben fenn kell állniuk az átlépés egyéb, jogszabályokban meghatározott feltételeinek.)

I.3 MELY ESETEKBE NEM LEHET ÁTLÉPNI, ILLETVE MEDDIG LEHET AZ ÁTLÉPÉSI SZÁNDÉKOT VISSZAVONNI

Az átlépési nyilatkozat beérkezését követően az átadó pénztár megvizsgálja, hogy a tag átadó pénztárban eltöltött tagsági jogviszonyának hossza a tagsági jogviszony megszűnésének időpontjában eléri-e a hat hónapot és az átlépés egyéb, jogszabályokban meghatározott feltételei (pl.: átlépési díj befizetése, aláírt módszertani útmutató) fennállnak-e. Ha nem, akkor az átlépést nem engedélyezi és erről tájékoztatja a tagot. (Abban az esetben, amennyiben az átlépés a 6 hónapos tagsági viszony hiánya miatt nem volt engedélyezhető, ugyanakkor az átlépési szándékát a tag fenntartja, akkor a 6 hónap elteltével újabb átlépési nyilatkozatot kell beadnia az átadó pénztárhoz.) Amennyiben az átlépés feltételei fennállnak, akkor a pénztár átlépteti a pénztáratagot a másik pénztárba az átlépés hónapjának utolsó napjával. Az átadó pénztár az átlépés feltételeinek fennállásáról (6 hónapos tagsági viszony megléte, átlépési díj megfizetése, stb...) tájékoztatja az átvevő pénztárat is.

Amennyiben az átlépés fordulónapjáig nem áll rendelkezésre valamennyi, az átlépéshez szükséges dokumentum, illetőleg átlépési díj fizetési kötelezettség fennállása esetén a díj a fordulónapig az átadó pénztárhoz nem érkezett be, akkor az átlépési nyilatkozat érvénytelen, amennyiben a tag át kíván lépni, újabb átlépést kell kezdeményeznie.

Ha az átlépési dokumentumok hiánytalanok, és az átlépési díj legkésőbb az átlépés fordulónapján beérkezik a pénztárhoz, de annak azonosítására csak a fordulónapot követően kerül sor, az átlépés a következő hónap fordulónapjával lebonyolítható újabb átlépési kérelem nélkül. Erről a pénztáratagot értesíteni kell.

A pénztáratag az átlépési szándékától elállhat addig, amíg az összes, részéről kötelezően megismerendő, kitöltendő dokumentumot (belépési, átlépési nyilatkozat, jelen útmutató) alá nem írta, az esetleges átlépési díjat meg nem fizette.

I.4 A TAGI KÖVETELÉS ÁTUTALÁSA

A tagi követelés átutalása az átvevő pénztárba az átlépés hónapjának utolsó napjára, mint fordulónapra vonatkozó első számoló egység árfolyammal történik, a fordulónapot követő 8 munkanapon belül.

I.5 AZ ÁTLÉPÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ KÖLTSÉGEK, DÍJAK

Az átadó pénztár az átlépéssel kapcsolatban költséget számíthat fel, amelyet az egyéni számla egyenlegéből kell levonni, az alábbiak szerint:

- a) ha az átlépésre az átadó pénztárba történő belépést követő 2 éven túl kerül sor, akkor átlépési költségként a pénztár által megállapított tényleges indokolt költség, de legfeljebb az egyéni számlakövetelés egy ezreléke vonható le;
- b) ha az átlépésre az átadó pénztárba történő belépést követő 2 éven belül kerül sor és
 - b1) a tagsági jogviszony megszűnésével kapcsolatos indokolt költségek nem haladják meg az egyéni számlakövetelés egy ezrelékét, akkor átlépési költségként a pénztár által megállapított, tényleges in-

dokolt költség, de legfeljebb az egyéni számlakövetelés egy ezreléke vonható le;

- b2) a tagsági jogviszony megszűnésével kapcsolatos indokolt költségek meghaladják az egyéni számlakövetelés egy ezrelékét, akkor az átadó pénztárnak az átlépési költségen felül átlépési díjat is fel kell a tagnak felszámítania.

Az átlépési díj

- összege az átlépés indokolt költségeinek egyéni számlakövetelés egy ezrelékét meghaladó része, de legfeljebb 5 ezer forint,
- összegét az átlépő tagnak be kell fizetnie az átadó pénztár részére,
- az átlépő tag részére nem téríthető meg és az egyéni számlakövetelésből nem vonható le.

Az átlépés csak az átlépési díj átadó pénztár részére történő megfizetése után engedélyezhető. Az átlépési díjnak legkésőbb az átlépés fordulónapjáig az átadó pénztárhoz be kell érkeznie. (lásd még: I.3. pontban foglaltakat is!)

Az átadó pénztárban eltöltött két éves tagsági jogviszony megállapításakor nem kell figyelembe venni a 2009. július 9-e előtt megtörtént átlépéseket, belépéseket.

I.6 A TAGSÁGI JOGVISZONY KEZDETÉNEK NAPJA AZ ÁTVEVŐ PÉNZTÁRBAN

Az átlépés megtörténte esetén, az átvevő pénztárban a tag tagsági jogviszonya az átlépés hónapját követő hónap első napjával jön létre. Az átvevő pénztár az átlépés feltételeinek meglétéről a tagot, a tagdíjfizetési kötelezettségnek az átlépés napja utáni teljesítéshez szükséges adatokról a tagot és annak valamennyi, az átlépéskor nyilvántartott munkáltatóját, illetve a javára befizetőket legkésőbb az átlépés napját követő 15 napon belül írásban értesíti.

II. AZ ÁTLÉPÉSEL KAPCSOLATOS ELŐNYÖK ÉS KOCKÁZATOK

II.1 Az ÁTADÓ ÉS AZ ÁTVEVŐ PÉNZTÁR TELJESÍTMÉNYÉNEK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

A magánnyugdíjpénztáraknál választható portfóliós rendszer működik. Ennek keretében minden pénztár háromféle, eltérő kockázatú befektetési portfóliót kínál, amelyek között a tagok választhatnak, illetve amennyiben nem választottak, akkor életkoruk alapján sorolják be őket. Tekintettel arra, hogy az átlépés valójában nem csak pénztár, hanem befektetési portfólióváltást is jelent (a portfólió összetétele a két pénztárnál még azonos portfólió kategórián belül is változhat) ezért fontos, hogy az átlépési döntés meghozatala előtt a pénztári portfóliók kockázatait és teljesítményét a tagok megismerjék és figyelembe vegyék.

A más pénztárba történő átlépésről hozott döntést megelőzően mindenképpen javasolt megvizsgálni mind a jelenlegi, mind a választott pénztár portfólióinak hozamát, kockázatoságát, befektetési politikáját, egyéb mutatóit. (A hozamok összevetéséhez nyújt segítséget az útmutató mellékletének II. A pénztárak teljesítmény adatai című része.)

A pénztártagnak az átlépési döntés meghozatalát megelőzően érdemes megvizsgálni a Felügyelet és a pénztári honlapok segítségével a befizetések tartalékok közötti megosztását, valamint a vagyon- és letétkezelési díjak mértékét is. A jövőbeli nyugdíj összegét a befizetésekből az egyéni számlán jóváírt összeg magas aránya növeli, a magas vagyon-, letétkezelési díj pedig csökkenti.

Az átlépéssel érintett pénztárak összehasonlítható teljesítményadatainak elektronikus elérési helyei

A tagok, az egyes pénztárak teljesítményét jellemző adatokat az alábbi linken érhetik el:

http://www.pszaf.hu/fogyasztoknak/kiemelt_fogyaszto/nyp-at-visszalepes

A PSZÁF ügyfélszolgálatának telefonszáma: 06-40-203-776

II.2 A HOZAMGARANCIA ESETLEGES ELVESZTÉSE

A tagnak az átlépéssel kapcsolatos döntés meghozatala előtt mérlegelnie kell a hozamgarantált tőkével (közismert nevén: hozamgarancia) kapcsolatos jogszabályi rendelkezéseket is. A hozamgarancia alapján a Pénztárak Garancia Alapja a tag magánnyugdíjpénztár által vezetett egyéni számlájának egyenlegét – amennyiben az a nyugdíjszolgáltatás megállapításakor nem éri el a hozamgarantált tőke összegét – a hozamgarantált tőke mértékéig kiegészíti. (A hozamgarantált tőke a pénztártag életjáradékra váltandó egyéni számlaegyenlegének jogszabályban foglaltak szerint kiszámított legkisebb összege, melyet a Pénztárak Garancia Alapja a szolgáltatás megállapításakor az Mpt-ben meghatározott feltételek szerint garantál.) A hozamgarantált tőke a jelenleg hatályos jogszabályi előírások szerint a tag egyéni számláján jóváírt kötelező és kiegészítő tagdíjbefizetéseknél a KSH által közzétett, adott hónapra vonatkozó fogyasztói árindexek (infláció) szorzatával növelt összege (azaz ez a garancia biztosítja a tag befizetései vásárlóértékének megőrzését).

Elveszti azonban a más pénztárba átlépő tag ezen hozamgaranciára való jogosultságot, ha a felhalmozási időszakban az általa kezdeményezett pénztársváltások között nem telt el legalább öt év. Az öt év megállapításakor nem kell figyelembe venni a 2009. december 31-éig kezdeményezett átlépéseket. Nem számít a tag általi kezdeményezésnek az, ha a tag a pénztárak egyesülése, vagy szétválása miatt kerül új pénztárba.

Szintén elveszíti a tag a hozamgarantált tőkére való jogosultságot, ha az általa kezdeményezett portfólió váltások között nem telt el legalább öt év. Beletartozik a váltásokba az átlépéssel egybekötött, az átvevő pénztárban a tag tudatos döntésével bekövetkező portfólióváltás is (de az átvevő pénztár általi életkor1 alapján történő automatikus besorolás nem). Az öt év megállapításakor nem kell figyelembe venni a 2009. december 31-e előtt történt portfólió váltásokat. Nem számít a tag általi kezdeményezésnek az, ha a tag a törvényi előírások szerinti, az életkorhoz2 kapcsolódó átsorolás miatt kerül másik portfólióba.

Amennyiben az átlépés során a pénztártag nem tesz írásbeli nyilatkozatot arról, hogy melyik portfólióba kívánja elhelyezni az egyéni nyugdíjszámláján lévő megtakarításait, akkor az átlépő pénztártag megtakarítása az átvevő pénztárnak abban a portfóliójában kerül elhelyezésre, amelyben az átadó pénztárnál szerepelt. A pénztártag portfólióváltás nélküli pénztárak közötti átlépése nem minősül egyedi portfólióváltásnak.

A tagnak az átlépést megelőzően alá kell írnia az átlépési nyilatkozat mellékletét képező jelen útmutatót, amivel tanúsítja, hogy megismerte és tudomásul vette

- az átlépéssel összefüggő eljárási szabályokról,
- az átlépés előnyeiről, kockázatairól, valamint
- az átlépéssel érintett pénztárak összehasonlítható teljesítményadatainak elektronikus elérési helyéről szóló,

a Felügyelet által készített módszertani útmutatóban foglaltakat.

Az aláírt dokumentum egy példánya az átvevő pénztárnál, egy példánya a tagnál marad, egy példányát pedig a tagnak, vagy az átvevő pénztárnak meg kell küldenie az átadó pénztár részére. (Javasoljuk, hogy készüljön nyilatkozat az útmutató aláírásakor, hogy az aláírt példányt a tag vagy az átvevő pénztár fogja megküldeni az átadó pénztárnak!)

A jelen útmutatóban foglaltakat annak elolvasása után megértettem és az abban foglaltakat tudomásul vettem.

..... (év) ... (hónap) ... (nap)

.....
a tag neve olvashatóan

.....
a tag aláírása

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének 6/2009. számú módszertani útmutatója a magánnyugdíjpénztárak közötti átlépésekre vonatkozóan (A dokumentum teljes szövege, melléklettel.)

Vezetői körlevél a részvénykönyvvezetés és tulajdonosi megfeleltetés szabályai kapcsán

3/2012. számú vezetői körlevél a részvénykönyvvezetés és tulajdonosi megfeleltetés szabályainak történő megfelelés kötelezettségéről

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (továbbiakban: Felügyelet) vizsgálati tapasztalatai és a kibocsátók részvénykönyvvezetőinek jelzései alapján felhívja az értékpapírszámla-vezető, letétkezelő hitelintézetek és befektetési vállalkozások figyelmét a részvénykönyvvezetéssel és tulajdonosi megfeleltetéssel kapcsolatos rendelkezéseknek történő maradéktalan megfelelésre.

A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) 202. § (1) bekezdése értelmében A részvénytársaság igazgatósága vagy - (2) bekezdés szerinti - megbízottja a részvényesről, ideértve az ideiglenes részvény tulajdonosát is, részvénykönyvet vezet, amelyben nyilvántartja a részvényes, illetve a részvényesi meghatalmazott (a továbbiakban együtt: részvényes) - közös tulajdonban álló részvény esetén a közös képviselő - nevét (cégét) és lakóhelyét (székhelyét), részvénytársaságonként a részvényes részvényeinek, ideiglenes részvényeinek darabszámát (tulajdoni részesedésének mértékét), valamint egyéb, törvényben és a részvénytársaság alapszabályában meghatározott adatokat. A részvénykönyv törölt adatainak megállapíthatónak kell maradniuk.

Ugyanezen § (4) bekezdése értelmében Dematerializált részvény esetén az (1) bekezdés szerinti adatoknak - ide nem értve az alapszabályban meghatározott adatokat - a részvénykönyv vezetője számára történő bejelentésére, a részvényeknek az értékpapírszámlán történő jóváírását követő két munkanapon belül, az értékpapírszámla-vezető köteles.

Az (5) bekezdés szerint a Nyomdai úton előállított és - külön törvény szerinti - értékpapírletét-kezelőnél letétbe helyezett részvény esetén a (4) bekezdést a letétkezelőre kell megfelelően alkalmazni.

A tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (Tpt.) 149. § (2) bekezdése szerint „A tulajdonosi megfeleltetés esetén az értékpapírszámla-vezető átadja a központi értéktárnak azoknak az értékpapírszámla-tulajdonosoknak az azonosító adatait és értékpapírjaik darabszámát, akik a tulajdonosi megfeleltetést elrendelő felügyeleti határozatban vagy a tulajdonosi megfeleltetésre vonatkozó kibocsátói kérelemben meghatározott időpontban, az ott meghatározott dematerializált értékpapírral rendelkeznek.

A Gt. és a Tpt. fentebb hivatkozott előírásai alapján a Felügyelet felhívja az értékpapírszámla-vezetők és letétkezelők figyelmét, hogy maradéktalanul tegyenek eleget kötelezettségeiknek, így a részvénykönyv vezetője számára folyamatosan, a jogszabályban meghatározott adattartalommal és határidőben jelentsék a részvényesekre vonatkozó információkat, ezáltal hozzájárulva a részvényesek részvényesi jogai gyakorlásának erősítéséhez.

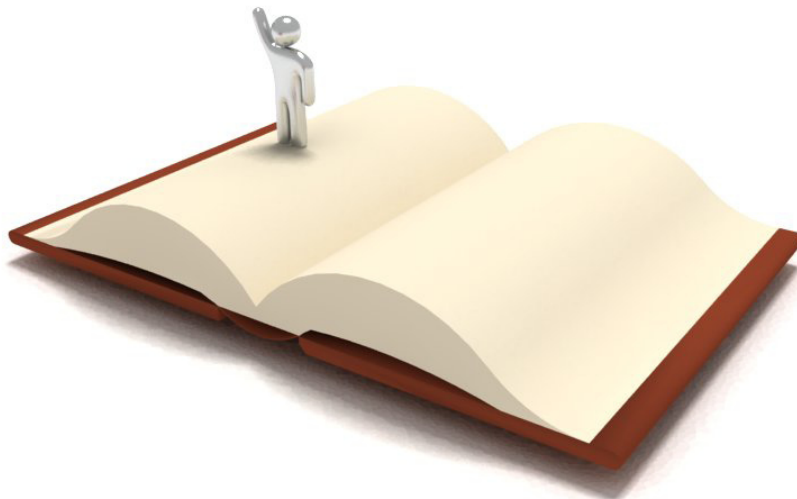
A Felügyelet a jövőben fokozottan vizsgálja a részvénykönyvvezetéssel és tulajdonosi megfeleltetéssel kapcsolatos szabályok érvényesülését.

A Felügyelet elnöke a részvénykönyvvezetés és tulajdonosi megfeleltetés szabályainak történő maradéktalan megfelelés érdekében külön levélben is megkereste az értékpapírszámla-vezető, letétkezelő intézmények vezetőit.

Budapest, 2012. március 23.

dr. Szász Károly
elnök

[3/2012. számú vezetői körlevél a részvénykönyvvezetés és tulajdonosi megfeleltetés szabályainak történő megfelelés kötelezettségéről](#)

Gyorselemzés: Hitelintézeti aktivitás - 2012. januári adatok alapján

A részvénytársasági hitelintézetek, hitelintézeti fióktelepek, szövetkezeti hitelintézetek adatainak gyorselemzése csak az idősorokban megjelent legfrissebb adatokra tér ki. A gyorsjelentésben a mérlegadatokat árfolyamszűrten elemezzük, az ettől való eltérést külön jelezzük.

2012 januárjában a hitelintézetek által a reálgazdasági szereplőknek nyújtott hitelek állománya ugyan csökkent, de a vállalatok1 hitelállományának visszaesése a tavaly decemberihez képest lényegesen mérséklődött, a háztartásoké pedig a végtörlesztés miatti állomány csökkenéstől megtisztítva gyakorlatilag stagnált. A szövetkezeti hitelintézetek a hitelaktivitás szempontjából kedvezően kerültek ki a végtörlesztésből: lakossági hitelállományuk a kiváltó forint hitelnyújtás következtében lényegesen emelkedett. Mindhárom hitelintézeti alszektor ügyfélbetét állománya visszaesett az év első hónapjában. Januárban a bankok közvetlen külföldi finanszírozása lényegesen csökkent, a fióktelepeké ugyan nőtt, de az állomány lényegesen elmaradt a tavaly decemberi nagy csökkenést megelőző értéktől.

2012 január folyamán a hitelintézetek nettó hitelállománya 1,5%-kal csökkent, ezen belül a vállalatoké 0,6%-kal, a háztartásoké 4,2%-kal zsugorodott. A vállalati hitelállomány visszaesésének üteme lényegesen alacsonyabb a múlt év decemberinél (3,3%). A háztartások esetében épp ellenkezőleg, az ütem gyorsult, de a januári csökkenés csaknem teljes egészében amiatt következett be, hogy az e hónapban végtörlesztett devizahitelek miatti állomány csökkenésnek még a 30%-át sem érte el a kiváltó forinthitelek miatti hitelállomány emelkedés. A végtörlesztés nélkül mindössze 0,1%-kal csökkent volna a hitelintézetek háztartási hitelállománya, ami jelentős javulás ahhoz képest, hogy 2011 decemberében a végtörlesztés nélküli havi visszaesés még meghaladta az 1%-ot.

A hitelintézeti átlagnál valamivel nagyobb mértékben csökkent a bankok háztartási (4,8%) és vállalati (0,8%) hitelállománya. A banki fióktelepek vállalati hitelállománya - a 2011. decemberi, jelentősebb visszaesés előtti trendhez visszatérve - 1,8%-kal emelkedett, az általuk nyújtott háztartási hitelek viszont szintén a hitelintézeti átlagot meghaladva (4,6%-kal) csökkentek. Mind a bankok, mind a fióktelepek háztartási hitelállományának visszaesésében a meghatározó szerepet a végtörlesztés játszotta. A szövetkezeti hitelintézetek vállalatoknak nyújtott hitelállománya az általános tendenciának megfelelően az idei első hónapban

0,9%-kal csökkent, a háztartásoknak nyújtott hitelek viszont 8,6%-kal emelkedtek. Ez utóbbi a megelőző hónapokhoz hasonlóan 2012. januárban is a végtörlesztéssel összefüggésben valósult meg, e nélkül gyakorlatilag stagnált volna az állomány. A szövetkezeti szektor januárban a végtörlesztés miatti deviza hitelállomány csökkenésnél közel 33 milliárd forinttal több forint kiváltó hitelt nyújtott, döntően a más hitelintézeteknél végtörlesztőknek.

A hitelintézetek ügyfél betétállománya – a részben a szezonális miatt növekedést hozó december után - 2012. januárban 3%-kal csökkent. Ezen belül a vállalatok betétei 3,7%-kal, a háztartásoké 2,7%-kal estek vissza. A hitelintézetek háztartási betétállományának januári csökkenése (212 milliárd forint) meghaladta azt az összeget (188 milliárd forint), amennyivel a háztartások kiváltó forint hitel segítségével nélkül végtörlesztettek. Ez azt valószínűsíti, hogy a lakosság januárban a korábbinál nagyobb arányban használta fel bankbetéteit a végtörlesztéshez, de azt is jelzi, hogy a végtörlesztéshez igénybe vett, eredetileg nem betét formájú megtakarítások/vagyontárgyak egy része, amelyek a januárban realizálódott végtörlesztés forrását jelentették, betétformát vett fel a múlt év végére. Januárban mindhárom hitelintézeti alszektor ügyfélbetét állománya csökkent, mind az összes betét, mind pedig ezen belül a vállalati és háztartási betétek tekintetében.

A bankok közvetlen, tőkén kívüli külföldi finanszírozásának állománya 2012. januárban tovább csökkent, ezúttal 2,4%-kal (182 milliárd forint). A visszaesésben a bankközi betétek 5%-os, 174 milliárd forintos csökkenése játszotta a döntő szerepet. A fióktelepek közvetlen külföldi finanszírozása ugyan 4,2%-kal nőtt januárban, de a tavaly decemberi nagymértékű visszaesésnek csupán mintegy tizede érkezett vissza az idei év első hónapjában. Tavaly november végén (2010. decemberi árfolyamokkal számítva) a fióktelepek forrásainak csaknem 48%-át tette ki a közvetlen külföldi finanszírozás, idén január végén ez az arány a 41%-ot sem érte el.

2012. március 21.

Kapcsolódó anyagok

[Gyorselemzés: Hitelintézeti aktivitás - 2012. januári statisztikai adatok](#)

[Részvénytársasági hitelintézetek idősorai \(frissítve a 2012. januári adatokkal\)](#)

[Hitelintézeti fióktelepek idősorai \(frissítve a 2012. januári adatokkal\)](#)

[Szövetkezeti hitelintézetek idősorai \(frissítve a 2012. januári adatokkal\)](#)

Gyorselemzés – 2012. januári tőkepiaci adatok

A gyorselemzés csak a legfrissebb adatokban látható változásokra tér ki.

A fejlett országokból érkező, a vártnál biztatóbb konjunktúra adatok, illetve a vezető jegybankok likviditásbővítő intézkedései januárban számottevően élénkítették a tőkepiacokat. A kockázatvállalási hajlandóság erősödése a forint felértékelődésében, a hazai kötvényhozamok csökkenésében és a részvényárfolyamok növekedésében mutatkozott meg.

BEFEKTETÉSI VÁLLALKOZÁSOK

A befektetési vállalkozások idősaiban a mérlegre és az idegen tulajdonú értékpapírokra vonatkozó havi adatok kerültek publikálásra. Az idegen tulajdonú értékpapírok állományára vonatkozó idősorok a továbbiakban csak árfolyamértéken kerülnek közlésre, mivel a névértéken kimutatott állomány a figyelembe vett értékpapírtípusok között meglévő számottevő névérték különbségek miatt korlátozott elemzési tartalommal bírnak.

A mérlegfőösszeg csökkenésének trendje – a decemberi kisebb, árfolyamváltozás által vezérelt gyorsulást követően – ismét a korábbi ütemben folytatódott. A mérlegszerkezet több hónapja megfigyelhető változásában nem látható fordulat, az ügyfélkövetelések továbbra is csökkenő szerepet játszanak, miközben a pénzeszközök súlya nő. A januári, decemberhez viszonyított 14%-os mérlegfőösszeg bővülés háttérében eszközoldalón 60%-ban a pénzeszközök, 40%-ban a követelések bővülése, forrásoldalon pedig kizárólag a rövid lejáratú kötelezettségek bővülése állt. A január hónapban tapasztalható forinterősödés a mérlegfőösszeg bővülése ellen hatott.

2012 januárjában az idegen tulajdonú értékpapírok állománya árfolyamértéken mindössze 1%-kal nőtt, mert az összes értékpapír túlnyomó részét képező forint értékpapíroknál tapasztalható 5%-os állománynövekedést a forint erősödésére visszavezethető, az év első hónapjában 23%-os deviza értékpapír állomány-csökkenés nagyrészt ellensúlyozta. Tendenciájában a 12 havi átlagos értékpapír állomány növekedési ütemének mérséklődése ezzel megtört, miközben a deviza értékpapírok lassú, de hosszabb távon biztos térnyerése folytatódott, a januári folyamatok ellenére.

BEFEKTETÉSI SZOLGÁLTATÓK FORGALMA

Januárban 5%-kal bővült az összforgalom az előző hónapéhoz, és 8%-kal csökkent az előző év azonos hónapjához képest. A január havi forgalombővülést szinte kizárólag a származtatott, a fióktelepek és a befektetési vállalkozás által bonyolított, illetve nagyrészt a tőzsdén kívüli forgalom bővülése magyarázta. A januári mérsékelt forgalom hatására a 12-havi összesített gördülő forgalom lassú csökkenésnek indult.

	Havi változás		Havi változás összetétele		Havi forgalom megoszlása		
	2011.12.	2012.01.	2011.12.	2012.01.	2011.11.	2011.12.	2012.01.
Teljes forgalom	-15,2%	5,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Értékpapírok prompt	-33,3%	-3,9%	76,6%	-21,3%	35,1%	27,7%	25,3%
Származtatott	-5,5%	8,4%	23,4%	121,3%	64,9%	72,3%	74,7%
Saját számlás	-14,1%	2,6%	81,0%	46,4%	87,9%	89,1%	87,0%
Megbízás alapján teljesített	-23,8%	24,7%	19,0%	53,6%	12,1%	10,9%	13,0%
Tőzsdei	-28,1%	29,8%	7,4%	20,0%	4,0%	3,4%	4,2%
Tőzsdén kívüli	-14,7%	4,2%	92,6%	80,0%	96,0%	96,6%	95,8%
Hitelintézet	-11,7%	-15,4%	45,4%	-188,3%	59,0%	61,5%	49,5%
Befektetési vállalkozás	-17,3%	23,9%	9,9%	40,4%	8,7%	8,5%	10,0%
Fióktelepek	-21,1%	41,6%	44,7%	247,9%	32,2%	30,0%	40,4%

*Hitelintézeti és befektetési vállalkozási fióktelepek együtt

A forgalom belső szerkezetét illetően nem látható számottevő változás a korábbi tendenciákhoz képest. Továbbra is lassul a bizományosi forgalom térnyerése, és ez akkor is igaz, ha januárban kifejezetten nőtt az ügyfélmegbízásra teljesített forgalom. Hasonlóképpen továbbra is meghatározó a tőzsdei forgalom viszonylag gyors ütemű csökkenése, amelyet minden bizonnyal a januári tőzsdei forgalom-növekedés is csak átmenetileg szakított meg. Az eddigi tendenciáknak megfelelően teret veszít az azonnali értékpapír-forgalom a határidős és származékos termékekkel szemben, és a hitelintézetek tőkepiaci forgalma is az egyéb szereplőkkel szemben. Ez utóbbi két esetben a térvésztes üteme lassú, de folyamatos.

2012. március

Kapcsolódó anyagok

[Gyorselemzés – 2012. januári tőkepiaci adatok](#)

[Befektetési vállalkozások idősorai \(frissítve a 2012. januári adatokkal\)](#)

[Befektetési alapok idősorai \(frissítve: 2011. decemberi adatokkal\)](#)

[Befektetési szolgáltatók kereskedési adatai \(frissítve a 2012. januári adatokkal\)](#)

Jelentősen eltérő hozamok a nyugdíjpénztáraknál

A klasszikus magánnyugdíjpénztári portfóliók általában jobb hozamokat értek el kiegyensúlyozott és a növekedési társaihoz képest 2011-ben. Az önkéntes nyugdíjpénztárak átlagos nettó átlaghozama egy százalék körüli volt tavaly – derül ki a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) összesítéséből.

A tavalyi évben a hazai magánnyugdíjpénztárak klasszikus portfólióinak összesített, vagyonnal súlyozott nettó hozama 4,16 százalék, kiegyensúlyozott portfólióinak hozama mínusz 0,12 százalék, növekedési portfólióinak hozama pedig mínusz 3,89% volt. A szektor egészére nézve a vagyonnal súlyozott nettó átlaghozam mínusz 2,87 százalékra rúgott – olvasható ki a piaci szereplők által a PSZÁF-nak küldött 2011. évi hozamadataiból. Az önkéntes nyugdíjpénztárak tavaly éves szinten 0,98 százalék nettó átlaghozamot értek el.

A PSZÁF az egyes pénztárak nettó hozamrátaí és azok referencia-hozamai mellett a 2002-2011 közötti átlagos éves hozamrátaikat, illetve az egyes piaci szereplők elmúlt tíz évi vagyonnövekedési mutatóit is közzétette jogszabályi kötelezettsége alapján.

Az átlagos tíz éves hozamrátaikat a pénztárak az 2002-2011. évek hivatalosan közzétett, pénztári szintű nettó éves hozamok alapján, mértani átlagformulával számították ki. Az egyes portfóliók tíz éves átlagos hozamrátajának kiszámításakor a választható portfóliós rendszer bevezetése előtti időszakban mindhárom portfólió esetében a pénztár nettó hozamráta szerepel

a számításban. A tízéves átlagos hozamráta a vagyonnevelői teljesítményt jellemzi.

A referencia-hozamráta kiszámítása az átlagos éves hozamrátahoz hasonlóan mértani átlagformulával történik. A vagyonnövekedési mutató az egy főre jutó vagyonnal súlyozott átlagos hozamráta. A mutató számításánál a pénztárak az átlagos tíz éves hozamráta kiszámításához használt pénztári szintű nettó hozamrátaikat vették alapul. A vagyonnövekedési mutató a pénztárak egyéni számlájának átlagos hozamát jellemzi.

A részletes nyugdíjpénztári hozam adatok elérhetők a PSZÁF honlapján az [Intézményeknek/Pénztárak/Publikációk](#) menüpontban.

2012. március 14. Budapest

Kapcsolódó anyagok

[Nyugdíjpénztári hozamok \(2002-2011\)](#)

[A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének 6/2009. számú módszertani útmutatója a magánnyugdíjpénztárak közötti átlépésekre vonatkozóan \(módosítva: 2012. március\)](#)

Gyorselemzés – 2011. IV. negyedéves pénztári szektor adatok

A pénztári szektor a megváltozott környezethez való alkalmazkodás lehetőségeit keresi. A magánnyugdíjpénztárak a ráfordítások visszafogása ellenére veszteségesek, a piac koncentráldódik. Az önkéntes nyugdíjpénztárak taglétszáma csökken, a tagdíjbevételek azonban kis mértékben nőttek, miközben a működési eredmény továbbra is negatív.

A magánnyugdíjpénztárak IV. negyedéves adatai a korábbi tendenciák folytatódását tükrözik: az intézmények száma a szeptemberi 16-ról 13-ra csökkent, egy év alatt pedig 5 pénztár hagyta el a piacot; a tagság koncentráldódik - az átlépések száma a beolvadások-végelszámolások következtében emelkedett meg.

A szokásos működési eredmény 5,9 milliárd forintnyi veszteséget mutat. Az intézmények 2011-ben csökkenteni tudták a veszteségek növekedési ütemét azzal együtt is, hogy a IV. negyedév hárommal kevesebb pénztár adatait tartalmazza, mint a megelőző negyedév. A társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe visszalépő tagok kapcsán felmerült adminisztrációs terhek 2011 utolsó hónapjaiban már kevésbé éreztették hatásukat; a tagszervezés gyakorlatilag leállt, így az ügynöki és marketingköltségek a 2010-es szintek töredékére estek vissza, a kiadási szerkezetben súlyuk a 2010. decemberi 24,1% és 2,9%-ról 0,2% és 0,5%-ra változott. A további lényeges ráfordításelemek között a felügyeleti és garancia díj a kezelt vagyon csökkenésével automatikusan alacsonyabb lett, a pénztári tisztségviselők bértömege (és azok közterhei) 65%-al, az alkalmazottaké 43%-al csökkent. A magánnyugdíjpénztári portfólió részvénykitettsége nőtt, egy év alatt 2,1%-ponttal a vagyon 12,1%-ára.

Az önkéntes nyugdíjpénztárak taglétszáma a IV. negyedévben tovább csökkent. 2011-ben 30%-al több új belépőt regisztráltak

a pénztárak, mint 2010-ben, de a kilépők és a szolgáltatásban részesültek számának növekedése következtében a teljes taglétszám egy év alatt közel 31 ezerrel lett kevesebb. A munkáltatói hozzájárulás 6%-nyi csökkenése és a tagok saját tagdíjának 12,5%-os növekedése eredőjeként a tagdíjbevételek 1,1%-kal haladták meg az előző évit. Ez a kisebb taglétszám mellett azt jelenti, hogy tagonként átlagosan 3,2%-al nőtt a tagdíjbevétel, ami elmarad a bruttó átlagos munkajövedelem 5,2%-os éves (nominális) növekedésétől. A portfólióban a befektetési jegyek térnyerése látható (október-december időszakban 20,6%-ról 22,2%-ra emelkedett az arány, egy év alatt 4,6%-pontos növekedés) a magyar állampapírok rovására, melyek aránya összességében fokozatosan csökken. Az egyes pénztárak azonban eltérő stratégiát követnek állampapír-állományuk alakításában. A működési eredmény negatív, és a kiadási oldalon egyedül a pénztári alkalmazottak bértömege nőtt.

Az egészséggpénztári taglétszám tovább nőtt, de 2010-ben még 70 ezerrel több új belépő volt mint kilépő, 2011-ben ez a szám már csak 41 ezer. A működési és a szolgáltatási kiadásokban érdemi változás nem történt.

2012. március 7.

[Gyorselemzés – 2011. IV. negyedéves pénztári szektor adatok](#)

Összefoglaló a Felügyelet fogyasztóvédelmi célú 2011. II. féléves hatósági tevékenységéről

I. STATISZTIKAI ÖSSZEFOGLALÓ A 2011. II. FÉLÉVBEN A FELÜGYELETHEZ, VALAMINT AZ INTÉZMÉNYEKHEZ BENYÚJTOTT FOGYASZTÓI BEADVÁNYOK ALAKULÁSÁRÓL

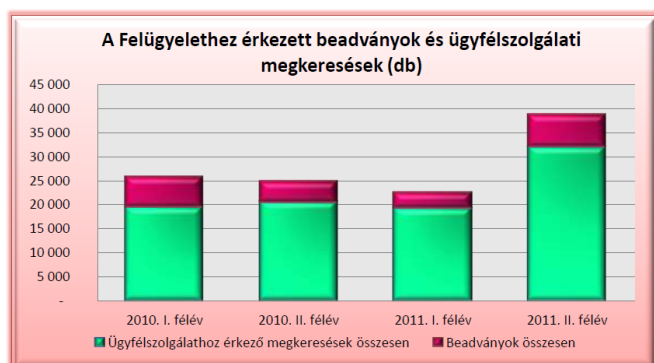
Az esetleges fogyasztóvédelmi anomáliák észlelése és a problémák azonosítása szempontjából fontos jelzéseket hordoznak az ügyfelek által tett fogyasztói bejelentések, panaszok. Erre vonatkozóan egyrészt a Felügyelethez érkezett fogyasztói beadványok, másrészt az Ügyfélszolgálatához érkezett megkeresések jelentenek értékes információs bázist. A közvetlenül a PSZÁF-hoz érkező megkeresések mellett a Felügyelet kötelező adatszolgáltatás keretében elrendelte, hogy a felügyelt intézmények negyedéves rendszerességgel küldjék meg a hozzájuk beérkezett, nyilvántartásba vett panaszügyekre vonatkozó adatokat. Az összefoglaló első részében a meghatározó – a Felügyelethez, a Felügyelet Ügyfélszolgálatához, illetve az intézményekhez érkezett fogyasztói beadványokra, megkeresésekre, panaszokra vonatkozó – tendenciákat foglaljuk össze, a részletes számadatokat tartalmazó összehasonlító táblázatok pedig a statisztikai mellékletben tekinthetők meg.

A tárgyfélévben mind a Felügyelethez érkezett fogyasztói beadványok számában (6 585 db), mind az ügyfélszolgálati megkeresések (32 067 db) esetében kiugró növekedés figyelhető meg. Míg a Felügyelethez érkezett fogyasztói beadványok száma több mint megkétszereződött, az ügyfélszolgálati megkeresések száma több mint másfélszeresére nőtt; összességében pedig a beadványok és az ügyfélszolgálati megkeresések száma – a féléves bontást alapul véve – több mint 70 %-kal emelkedett (1.a. sz., 1.b. sz. és 2. sz. melléklet).

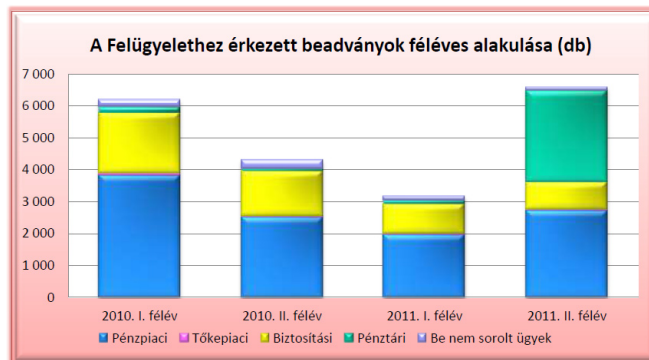
A pénzügyi szervezetekhez érkezett panaszok száma a 2011. első félévi mintegy 112 000 darabbal szemben a tárgyfélévben több mint 154 000 darabra nőtt, amely közel 40 %-os növekedésnek felel meg (13. sz. melléklet).

1. A FOGYASZTÓI BEADVÁNYOK ALAKULÁSA

1. ábra

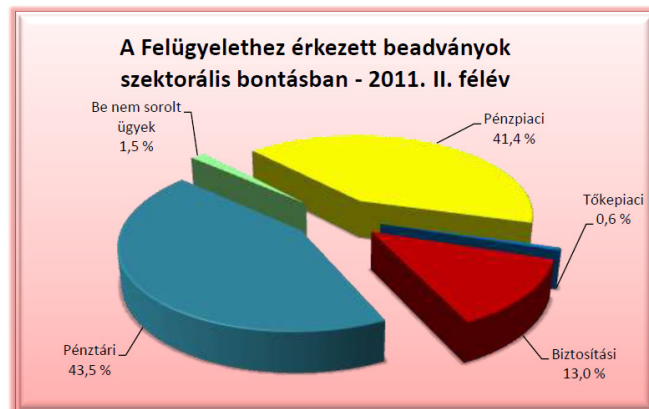
2. ábra

2011. II. félévében az összesített beadványszám az I. félévhez viszonyítva 3 168 darabról több mint kétszeresére, 6 585 darabra nőtt. Az emelkedés – eltérően az eddigi tendenciáktól – leginkább a korábban alacsony részarányt képviselő pénztári szektort érintette: az itt tapasztalt ugrásszerű növekedés mértéke több mint huszonötszörös. A vizsgált időszakban a pénztári szektorra érkezett beadványok az összes beadvány 43,5 %-át tették ki.

A pénzügyi szektor esetében a növekedés mértéke közel 40 %-os volt, míg a biztosítókra érkezett beadványok száma kisebb mértékű (- 8,1 %) csökkenést mutatott. A tőkepiaci szektor beadványszáma változatlanul elenyésző (38 db).

3. ábra

2012. március 6.

[A Felügyelet fogyasztóvédelmi célú 2011. II. féléves hatósági tevékenységéről szóló összefoglaló teljes szövege.](#)

Tájékoztató a fizetési késedelemmel és a hitelszerződések felmondásával kapcsolatban

Figyelemfelhívás a fizetési késedelembe eséssel kapcsolatos legfontosabb tudnivalókra, információk a megoldási lehetőségekről.

A hitelek törlesztése során – különösen a hosszabb futamidejű hitelszerződések esetén – adódhatnak olyan élethelyzetek, amikor az adós rövidebb vagy hosszabb ideig nem képes a szerződésnek megfelelően törleszteni. Amennyiben hosszabb időn keresztül marad el a törlesztőrészletek megfizetése, az végső soron akár a szerződés hitelező általi felmondásához és -jelzálogfedezetű hitelek esetében - a fedezetként felajánlott ingatlan elvesztéséhez is vezethet.

Fontos, hogy fizetési késedelem esetén működjön együtt bankjával annak érdekében, hogy minimalizálhatók legyenek az esetleges veszteségek. Ennek érdekében fontos, hogy mind az adós, mind pedig a hitelező elegendő információ birtokában legyen, hiszen csak ezeket mérlegelve hozható „optimális” döntés.

Az alábbiakban a fizetési késedelemmel, a hitelszerződések felmondásával kapcsolatos, valamint a behajtási, követeléskezelési és végrehajtási tevékenységhez fűződő legfontosabb tudnivalókat foglaljuk össze.

MIT TEGYÜNK FIZETÉSI KÉSEDELEM ESETÉN?

Manapság sajnos nem ritka, hogy az adós fizetési késedelembe esik, amely lehet átmeneti vagy tartós. A legfontosabb ilyen helyzetben, hogy a lehető legrövidebb időn belül vegye fel a kapcsolatot a pénzügyi intézményével, és írásban közölje, hogy mi okozza a késedelmet. Amennyiben a késedelem átmeneti, és a hitelt folyósító pénzügyi intézmény esélyt lát a törlesztőképesség helyreállítására, nem áll érdekében a hitelszerződés felmondása. Az intézmény meghatározott feltételek teljesítése esetében segítséget fog nyújtani a bajba került adósnak, annak érdekében, hogy az rendezhesse helyzetét és újra maradéktalanul teljesíteni tudja törlesztési kötelezettségét. Fizetési késedelem esetén tehát lehetőség van áthidaló megoldások igénybe vételére. A pénzügyi intézmény erre irányuló döntése meghozatalakor figyelembe veszi az adós aktuális fizetőképességét és korábbi fizetési fegyelmét.

Jó, ha tudja, hogy a [Magatartási Kódex](#) alapján az azt [aláíró intézményeknek](#) az áthidaló megoldásokról írásban (tájékoztató levél, információs füzet stb.) is tájékoztatniuk kell a bajba jutott adósokat, minél több alternatívát felvázolva. Az intézményi konstrukciókon kívül tájékozódjon az állami áthidaló megoldásokról is!

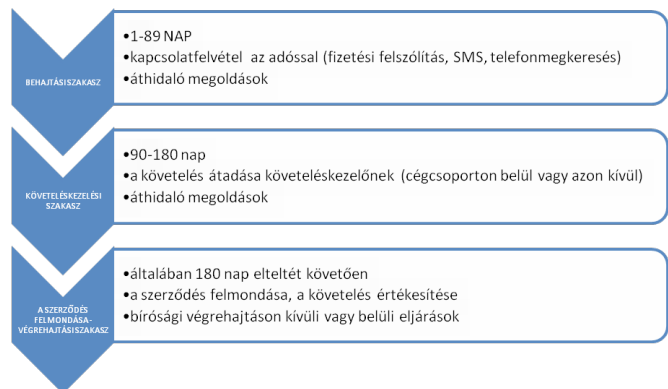
Az áthidaló megoldásokról, a szerződések átstrukturálásának lehetséges formáiról bővebben az alábbi menüpontban olvashat:

<http://www.pszaf.hu/fogyasztoknak/hitelek/fizetesi-nehezsegek/megoldasok.html>

A KÉSEDELEMBE ESÉST KÖVETŐ ELJÁRÁS SZAKASZAI

Az adós késedelembe esését az intézmények általában 120-180 nap elteltét követően mondják fel a hitelszerződést. Bár pontos törvényi szabályozás erre vonatkozóan nincs, nagyjából ennyi idő áll rendelkezésre, hogy az adós tartozása rendezésére valamilyen áthidaló megoldást találjon a hitelt nyújtó intézménnyel együttműködve annak érdekében, hogy a hitelszerződése fennmaradjon.

Az alábbi ábra a banki gyakorlatban általánosnak mondható folyamatot és határidőket mutatja be. Fontos tudni azonban, hogy minden ügy egyedi elbírálásban részesül, így az Ön esetében ettől eltérő folyamat is megvalósulhat.

A BEHAJTÁSI SZAKASZ

Az első 90 nap a behajtási szakasz, ekkor az intézmények ügyfélkapcsolati módszerekkel igyekeznek kapcsolatba kerülni az ügyféllel, abból a célból, hogy információt kaphassanak a késedelem okára vonatkozóan.

Jó, ha tudja, hogy a törlesztőrészlet megfizetését elmulasztó ügyfelüket a pénzügyi intézmények levélben, esetleg SMS-ben vagy telefonon keresik meg. Tanácsos az ilyen kapcsolatfelvételre aktívan reagálni, hiszen a pénzügyi intézmények általában írásban is kéri a fizetési probléma bejelentését. Segítséget, áthidaló megoldást jellemzően csak ezt követően áll módjukban nyújtani. A bejelentés formájáról és módjáról tájékozódjon a hitelt folyósító pénzügyi intézménynél, jelezze, hogy mi okozza a késedelmet (pl. munkahely elvesztése, tartós betegség stb.)

A KÖVETELÉSKEZELÉSI SZAKASZ

90-180 nap késedelem esetén, amennyiben az áthidaló megoldások nem vezettek eredményre, a hitelnyújtó intézmények a hátralevő ügyfelek kezelésével gyakran bíznak meg az üzletcsoport-hoz tartozó vagy attól független követeléskezelő társaságot.

Jó, ha tudja, hogy a legtöbb esetben még ekkor is mód van az olyan végrehajtáson kívüli, alternatív fizeteskönnnyítő megoldási lehetőségek igénybe vételére, mint például a részletfizetés, az ingatlan önálló értékesítése (erről részletesebb még lejjebb). Célszerű tehát e szakaszban is együttműködni a követeléskezelő társasággal annak érdekében, hogy elkerülhető legyen a hitelszerződés hitelező általi felmondása.

A Magatartási Kódexben foglaltak alapján az azt aláíró pénzügyi intézmények a tartozás követeléskezelőnek vagy végrehajtásra történő átadáskor a követelt összeg megnevezése mellett a tőke, kamat, késedelmi kamat és egyéb díjtételek összegeit is kötelesek feltüntetni. E rendelkezés biztosítja azt, hogy a követeléskezelő társaság annyit követeljen az adóstól, mint amit maga az intézmény is igyekezne behajtani.

A VÉGREHAJTÁSI SZAKASZ

A végrehajtási szakasz azután indul, hogy a pénzügyi intézmény a szerződés felmondta. A végrehajtás lebonyolítására a pénzügyi intézmények többféle megoldást is alkalmaznak. E megoldások egyfelől lehetnek bírósági végrehajtáson alapuló vagy azon kívüli eljárások. Ezekről, a felmerülő költségek minimalizálása érdekében esetlegesen igényelhető egyezségi lehetőségekről, méltányossági vagy egyéb kedvezményekről célszerű szintén a hitelt nyújtó pénzügyi intézményeknél érdeklődni.

Jó, ha tudja, hogy a pénzügyi intézmény a szerződés felmondását követő 90 napon túl a fogyasztó nem teljesítése miatt nem számíthat fel késedelmi kamatot, egyéb költséget, díjat vagy jutalékot

- a fogyasztóval kötött lakáscélú hitelszerződések és lízingszerződések esetében a felmondás napját megelőző napon érvényes ügyleti kamatot és kezelési költséget meghaladó összegben,
- deviza alapú hitel- és lízingszerződés esetén a felmondás napján érvényes ügyleti kamatot és kezelési költséget meghaladó összegben.

A végrehajtással kapcsolatos további tudnivalókat az alábbi elérhetőségen talál:

http://www.pszaf.hu/fogyasztoknak/hitelek/fizetesi_nehezsegek/vegrehajtas_menete.html

A KÉSEDELMES FIZETÉSSSEL KAPCSOLATOS KÖLTSÉGEK, DÍJAK

A késedelemnek ára van: a késedelemmel összefüggésben felmerülő valamennyi költséget az adósnak kell megfizetnie!

A késedelem elsődleges költsége a késedelmi kamat, mely a késedelmes tartozást terheli. Aktuális mértékéről az ügyfél tájékoztatást kap a fizetési felszólító levélben, de meghatározása minden esetben a pénzügyi intézmény vonatkozó nyilvános kondíciós listájában, hirdetményében is megtalálható. Az alkalmazott késedelmi kamat mértéke változhat, általában igazodik a mindenkori jegybanki alapkamathoz.

A hitelezők további költséget számíthatnak fel a késedelem következtében, általában a tartozás behajtásával kapcsolatban felmerült költségeik fedezésére. Tipikusan ilyen a felszólító levél díja, vagy a monitoring díjak. A felszámított díjak szintén megtalálhatóak a fizetési felszólításokban. Az egyéb ilyen lehetséges díjak körét pedig a kondíciós listák, hirdetmények tartalmazzák.

A jelzáloghitelek-szerződések esetében - amennyiben a zálogszerződés módosítása miatt az áthidaló megállapodás létrejötté érdekében szerződésmódosítás szükséges - jelentős díjtétel lehet a kapcsolódó közjegyzői díj is, de a szerződésmódosítás díja valamennyi szerződéstípusnál felmerülhet.

Jó, ha tudja, hogy a késedelemből eredő tartozás halmozódása, a késedelmi kamat, a késedelemhez kapcsolódó díjak és költségek összességében azt eredményezhetik, hogy a tartozása gyorsan és nagymértékben megnő. Tartozáshalmozódáshoz vezet az is, ha a tartozásának csak egy részét fizeti. Mindig fizessen annyit, amennyit csak tud!

Fontos tudni, hogy a fizetési késedelem során tájékoztatást kaphat hitelezőjétől arról, hogy mekkora a tartozása. Amennyiben tartozása megközelíti a hitel fedezeteként terhelt ingatlan értékét, és Ön továbbra sem tud fizetni, az nagy valószínűséggel azt eredményezheti, hogy a fedezet értékesítése után Önnek hitelezője felé további tartozása marad, melyet szintén köteles megfizetni.

A JELZÁLOGHITEL-SZERZŐDÉS FEDEZETÉUL SZOLGÁLÓ INGATLAN ÉRTÉKESÍTÉSE

Amennyiben úgy ítéli meg, hogy fizetési nehézségei tartósan fennállnak és belátható idő belül helyzete reálisan nem fog rendeződni, így a hitel törlesztőrészeit a jövőben sem tudja szerződésszerűen teljesíteni, kezdeményezheti a hitel fedezetéül szolgáló ingatlan önálló eladását, vagy a pénzügyi intézménnyel való megállapodást az ingatlan közös értékesítésére. Sikeres értékesítésnél elkerülhető a hosszadalmas és költséges végrehajtási eljárás, melynek ideje szélsőséges esetben akár több év is lehet. Érdeklődjön az előnyökről és esetleges hátrányokról!

A Magatartási Kódex előírásai szerint az azt aláíró intézmények az ingatlanra vonatkozó vételi — opciós — jogot tartalmazó szerződéssel összefüggésben vállalták, hogy mielőtt a hitelező élne a vételi jogával, legalább 90 napot biztosítanak az adósnak, hogy saját maga értékesíthesse ingatlanát. Egyéb esetben szükséges a hitelező beleegyezése az önálló értékesítéshez.

Az ingatlan (önálló vagy közös) értékesítése során is szorosan működjön együtt a pénzügyi intézménnyel!

Jó, ha tudja, hogy az ingatlan értékesítése nem jelentheti a fedezet értékesítésének tartós elodázását. A hitelszerződés felmondása után felszámított késedelmi kamat összege ugyanis növeli a tartozást és egyben csökkenti azt a maradványértéket, amely az értékesítést követően az adósságot illeti a tartozás kiegyenlítése után.

A FIZETÉSI KÉSEDELEM TÉNYÉNEK RÖGZÍTÉSE A KHR-NYILVÁNTARTÁSBAN

Ha a tartozás mértéke meghaladja a késedelembe esés időpontjában érvényes legkisebb összegű havi minimálbért, és ez a minimálbér összeget meghaladó késedelem folyamatosan, több mint 90 napon keresztül fennállt, hitelezője – törvényi kötelezettsége alapján – megküldi a késedelem tényére vonatkozó információkat a Központi Hitelinformációs Rendszerbe (KHR). (A KHR-rel kapcsolatos részletes tudnivalókat az alábbi linken találja:

<http://www.pszaf.hu/fogyasztoknak/hitelek/fizetesi-nehezsegek/KHR.html>

Jó, ha tudja, hogy a késedelem tényének a KHR-ben történő rögzítése azt is eredményezheti, hogy később nem, vagy csak jóval szigorúbb feltételekkel kaphat újabb hitelt, amíg szerepel a nyilvántartásban. Ezt célszerű elkerülni!

MIRE FIGYELJEN?

- Ha úgy ítéli meg, hogy a hitel törlesztőrészletének szerződésszerű teljesítése tartósan problémát okoz, mielőbb keresse fel a hitelt folyósító pénzügyi intézményt, és je-

lezze igényét, hogy közös megoldást találjanak a nehézségek kezelésére.

- Használja a PSZÁF háztartási költségvetés-számító programját! Ennek segítségével megállapíthatja, hogy bevételei mennyiben fedezik kiadásait, továbbá fel tudja mérni, hogy mely kiadásait tudná csökkenteni törlesztőképessége megőrzése érdekében.
- A kiadásoknál vegye figyelembe, hogy a közüzemi számlák befizetésének elmaradása esetén a szolgáltatók előbb vagy utóbb az ilyen tartozást is az ingatlanra terhelik.
- Amennyire lehetséges, kerülje a tartozáshalmozódást, igyekezzen minél előbb olyan, saját maga és a hitelnyújtó intézmény számára is megfelelő megoldást találni, melylyel elejét veheti a tartozáshalmozódásnak.
- Az ügyfélkésedelem esetére vonatkozó eljárási szabályokról kérdezze meg az ügyintézőt, különösen, ha úgy érzi, valami nem feltétlenül világos!
- Ahelyett, hogy csábítóan tűnő, magukat általában apróhirdetésben reklámozó kétes piaci szereplőkhöz fordulna áthidaló kölcsönért, tájékozódjon a saját pénzügyi intézménye által nyújtott hasonló célú lehetőségekről.
- Amennyiben Ön által korábban nem ismert társasághoz fordulna áthidaló megoldás érdekében, célszerű azonnal kapcsolatosan tájékozódni, hogy az rendelkezik-e a PSZÁF engedélyével. Javasolt, hogy áthidaló megoldás érdekében csak engedéllyel rendelkező, a PSZÁF által felügyelt vagy regisztrált intézménnyel kössön szerződést! A döntés meghozatalában támpontul szolgálhat az áthidaló hitel feltételeinek, költségeinek, THM-jének a tanulmányozása.
- Fontos tudni, hogy a fogyasztói csoportokat szervező társaságok nem nyújthatnak hitelt.

2012. március

[Tájékoztató a fizetési késedelemmel és a hitelszerződések felmondásával kapcsolatban](#)

Közel százhetvenezer család végtörlesztett a záróraig

Közel 170 ezer deviza alapú jelzáloghites család élt február végéig a fix árfolyamú végtörlesztés lehetőségével, így az ő esetükben megszűnt a devizakockázati kitettség. A végtörlesztés nyomán az érintett devizahitel-állomány közel negyedével csökkent – olvasható a PSZÁF összesítésében.

Idén február végéig élhettek a fogyasztók a deviza jelzáloghitelük kedvezményes végtörlesztésének lehetőségével. Az elmúlt öt hónap alatt összesen 169 256 fogyasztó törlesztette mintegy 1 354 milliárd forint értékű devizahitelét fix árfolyamon. Így közel 170 ezer családnál szűnt meg a devizakockázatoknak való kitettség, mely a devizahitel állomány 24,1%-át teszi ki.

Ezen belül 164 646 darab devizaalapú ingatlancélú kölcsön fix árfolyamú végtörlesztése történt meg a kereskedelmi bankoknál. A szövetkezeti hitelintézeteknél 1 757 db, a pénzügyi vállalkozásoknál pedig összesen 2 853 db szerződést végtörlesztettek a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéhez (PSZÁF) beküldött végleges piaci adatok alapján. Szerződésszám szerint tehát a legtöbb hitel végtörlesztésére a kereskedelmi bankoknál került sor.

A végtörlesztett hitelek mintegy 97 százaléka, 163 555 darab szerződés svájci frank alapú ingatlancélú hitelhez kötődött, az

euró és a japán jen alapú kölcsönök száma mindössze 1 938, illetve 3 763 darab volt. A végtörlesztés kapcsán visszafizetett ingatlanhitelek átlagos összege fix végtörlesztési árfolyamon mintegy 5,8 millió forint volt.

Az ügyfelek 69 százaléka kiváltó forinthitel igénybe vétele nélkül végtörlesztette devizatartozását. A pénzügyi szolgáltatók február végéig 51 858 darab hitelkiváltó forinthitelt folyósítottak e célra, összesen mintegy 312,7 milliárd forint összegben. A pénzügyi szervezetek az összes folyósított hitelkiváltó forinthitelből mintegy 133,5 milliárd forintot saját addigi adósaiknak, mintegy 179,2 milliárd forintot pedig más szolgáltatók ügyfeleinek folyósítottak. A folyósított forinthitelek átlagos összege 6,031 millió forintba rúgott.

A február végéig teljesített végtörlesztések piaci árfolyama mintegy 1 354,4 milliárd forint volt, azonban az ügyfeleknek fix

árfolyamon ebből csak mintegy 984,2 milliárd forintot kellett kifizetni. A részletes felügyeleti adatok a [Jelentések, statisztikák/Statisztikák/Végtörlesztés](#) menüpontban olvashatók.

Az elmúlt hónapok során a PSZÁF folyamatosan és szorosan felügyelte a fix árfolyamú végtörlesztési folyamatot, számos vizsgálatot folytatott a témában, és haladéktalanul fellépett a fogyasztóvédelmi szempontból jogsértő gyakorlatok-

kal szemben. A devizaalapú ingatlanhitelek terheinek mérséklésére a közeljövőben [új állami és piaci programok](#) indulnak.

2012. március 12. Budapest

[Sajtóközlemény: Közel százhetvenezer család végtörlesztett a záróráig](#)

[Végtörlesztési adatok \(2012. február 28.\)](#)

Gyorselemzés a végtörlesztésről

A végleges adatok alapján a kedvezményes árfolyamon történő végtörlesztés során mintegy 170 ezer lakossági hitelt törlesztettek összesen 1355 milliárd Ft értékben. Így az árfolyamváltozás hatását kiszűrve a lakossági deviza jelzáloghitel állomány 23,3%-kal csökkent.

2012. február 29-én lezárult a deviza jelzáloghitelek kedvezményes rögzített árfolyamon történő végtörlesztési folyamata. A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete által közzétett adatok alapján a lakosság a 2011. szeptember végén még 5600 Mrd Ft-nyi jelzálog-fedezetű devizahitel állományának forintban számítva valamivel több, mint 24%-át, devizában számítva 23,3%-át törlesztette kedvezményes árfolyamon. Időbeli lefutását tekintve a végtörlesztések száma és volumene január végén tetőzött. A végtörlesztés forrását kezdetben a gyorsan mozgósítható pénzügyi megtakarítások jelentették, később egyre inkább a kiváltó forinthitelből történő végtörlesztés erősödött. 2011 decemberében és 2012 januárjában átmenetileg az ingatlanpiacot is megmozgatta a végtörlesztés, a tranzakciók száma jelentősen megnőtt a korábbi időszakokhoz viszonyítva. A Magyar Nemzeti Bank a 2011. október 3-án meghirdetett euró eladási tenderen 2679 millió euró ajánlatot fogadott be, a piacial gyakorlatilag megegyező árfolyamon. A ténylegesen megvalósult végtörlesztések alapján végül 2489 millió euró (752 milliárd forint) került kifizetésre, vagyis jelentős részben egyéb euró forrásokat is felhasználtak a bankok.

A végrehajtott végtörlesztések megoszlása az intézmények között nem egyenletes. Február végéig a legmagasabb részvételi arány a bankoknál és a takarékszövetkezeteknél jelentkezett, ahol egyaránt a hitelállomány közel 24%-t a fizették vissza. A fióktelepek a végtörleszthető devizahitel állományuk 21,4%-t veszítették el, a pénzügyi vállalkozások csupán 12,1%-ot.

A várakozásoknak megfelelően a legnagyobb volument a svájci frank alapú hitelek végtörlesztése tette ki, ezeknek a teljes pénzügyi szektorban összesen 25,3%-a került kifizetésre. Ezen belül a CHF hitelek banki végtörlesztése az összes végtörlesztés 92%-át jelentette. A japán jen alapú hitelek 23,3%-át fizették vissza, az állomány azonban lényegesen kisebb volumenű, mint a frank hiteleké. Az euró alapú hitelek nagy része 2008 után került folyósításra a 250-es EUR árfolyam fölött, így az adósok többsége nem is volt jogosult végtörlesztésre. Ennek megfelelően a hiteleknek csak 2,1%-át fizették vissza a program keretében.

A visszafizetett hitelek átlagos összege a rögzített végtörlesztési árfolyamon 5,8 millió forint volt, ami jelzi, hogy kifejezetten alacsony összegű – 2-3 millió forintos – hiteleket is tömegesen végtörlesztettek. A végtörlesztett hitelek volumene az egyes szegmensekben jelentősen eltér; a banki ügyfelekre jellemző 5,8 millió forintos átlagos hitelösszeggel szemben a takarékszövet-

kezeteknél 4,9 millió forintos, a pénzügyi vállalkozásoknál azonban 9,8 millió forintos hitelek kedvezményes árfolyamon történő visszafizetésére került sor, vagyis a pénzügyi vállalkozásoknál törlesztették átlagosan a legnagyobb hiteleket.

A kiváltó forint hitelek a megvalósult végtörlesztések mintegy harmadát finanszírozták. A pénzügyi intézmények hitelállománya (a mindenkor aktuális árfolyamon számolva) összességében - a törlesztések és kiváltó hitelek eredőjeként - 1041 milliárd Ft-tal csökkent. A szövetkezeti hitelintézetek rendkívül aktívak voltak, és más hitelintézetek adószáma számára közel ugyanannyi hitelt folyósítottak, mint a bankok a nem saját ügyfeleik számára. A szövetkezeti hitelintézetek a törlesztések (12,3 milliárd forint) és kiváltó hitelek (78,3 milliárd forint) eredőjeként több mint 66 milliárd Ft-tal növelni tudták lakossági hitelállományukat.

Az adósok a végtörlesztéshez átlagosan 6 millió forint hitelt vettek fel, de az egyes szegmensek között jelentős szórással: bankoknál 6 millió forint, takarékszövetkezeteknél 5,4 millió forint, míg pénzügyi vállalkozásoknál 17,8 millió forint az átlagos hitelösszeg, vagyis a nagyobb összegű hitelekért nem bankokhoz, hanem pénzügyi vállalkozásokhoz fordultak.

A lakáscélú háztartási jelzálog forintbitelek új szerződésállománya és havi átlagos hitelköltség mutatója tipikusan ellentétesen mozog: amikor drágább a hitel, kevesebbet vesz fel a lakosság. Ez alól a végtörlesztés időszaka képez kivételt, ekkor ugyanis az átlagos THM jelentős emelkedése - az MNB kamatstatisztika szerint az októberi 10%-ról januárra 12,5%-ra nőtt - ellenére is tömegesen vettek fel forinthitelt az adósok. Korábban egy 0,5%-os THM emelkedés már 5 milliárd forinttal vetette vissza a szerződött állományt. A végtörlesztés időtartama alatt a szabad felhasználású forint jelzáloghitelek új szerződéseinek értéke is jelentősen megnőtt, ezt azonban nem kísérte az átlagos kamatláb drasztikus emelkedése.

Az átlagosan felvett hitelösszeg (6 millió forint) havi törlesztő részlete 15 éves futamidő és a jelenlegi kamatszintek (~13%-os THM) mellett körülbelül havi 73 000 forint. Mivel a kamatok az elmúlt időszakban is folyamatosan emelkedtek, a hitelt felvevők egy része ennél valamivel alacsonyabb kamattal kaphatta meg a kiváltó hitelt. A kamatlábak emelkedése a kamatperiódustól függően eltérően hat az egyes kiváltó hitelekre, így a kamatemelkedés hatása pontosan nem becsülhető.

A végtörlesztési konstrukció összességében 370 milliárd Ft bruttó veszteséget okozott a hitelező pénzügyi intézményeknek. Ennek mintegy 30%-át a hitelintézetek a 2011-évi bankadóból leírhatják, így a nettó veszteség a teljes piacra vonatkozóan 260 milliárd forint körül alakulna, amennyiben az intézmények a veszteségek 30%-át teljes egészében vissza tudnák igényelni. A nagybankok azonban várhatóan csak 28%-ot tudnak elszámolni a 2011. évi különadóval szemben, és ebben is jelentős szórás tapasztalható: a tíz legnagyobb bankcsoport közül mindössze 6 tudja figyelembe venni a teljes összeget, a többi négy bankcsoport végtörlesztési veszteségeinek 30%-a meghaladja az adott bankcsoport által elszámolt bankadót.

Az intézmények számára a legnagyobb veszteség átlagosan a végtörlesztések kis részét adó JPY hitelekben keletkezett, ahol a kedvezményes árfolyamon meghatározott, vagyis ténylegesen végtörlesztett összeg az aktuális árfolyamon számított követelésnek mindössze 67%-át fedezte. A szintén elhanyagolható volumenben végtörlesztett EUR hiteleknel ez az arány 82%, míg a végtörlesztések zömét jelentő CHF hiteleknel 73%. Ez utóbbi azt jelenti, hogy 1 CHF hitelen a hitelező intézmények átlagosan 0,27 CHF-et veszítettek.

Változatos a kép a szeptember végi eszközállomány arányában mért, összesített veszteség tekintetében is: a bankoknál és fióktelepeknél ez az érték 1,2%, a pénzügyi vállalkozásoknál 1,8%, a

takarékszövetkezeteknél pedig - amelyek a hitelkihelyezés nyertesei - csupán 0,2%-ot ért el.

2011. szeptember 30-án a pénzügyi szektorban a nemteljesítő jelzáloghitelek aránya (NPL-ráta) 12,5% volt. Mivel a késedelmes hitelekre nem terjedt ki a kedvezményes végtörlesztési lehetőség hatálya, a teljes hitelállomány azonban csökkent, szükségszerűen megnőtt a nemteljesítő hitelek aránya. Feltéve, hogy a kiváltó forintbitelek nem esnek késedelembe, illetve kiszűrve az árfolyamváltozást és a késedelmi kamatok okozta NPL-ráta növekedést, a végtörlesztés hatására 2,3%-kal, 14,8%-ra növekedne a késedelmes hitelek aránya.

A bankszektorban a fennmaradó nettó veszteség az eszközarányos jövedelmezőséget 0,9 százalékponttal, a ROE-t 9,5 százalékponttal rontja. A veszteség a bankszektor tőke megfelelésére is jelentős hatással van, a kompenzáció ellenére a végtörlesztés a szektorszintű tőke megfelelést 1,2 százalékponttal csökkentette volna. Itt is nagy a szórás az intézmények között, azonban 10% alá a legjelentősebb veszteséget elszenvedő bankok sem kerültek. A továbbra is nyereséges bankoknak, valamint a tulajdonosi tőkeemeléseknek köszönhetően a szektor tényleges tőke megfelelési mutatója nem csökkent.

2012. március 12.

[Gyorslemezés a végtörlesztésről](#)

Fogyasztóvédelmi vizsgálatok, bírságok a végtörlesztés kapcsán

Közel száz célvizsgálatot és egyedi fogyasztóvédelmi beadvány nyomán indult eljárást folytatott le a PSZÁF eddig a fix árfolyamú végtörlesztéssel kapcsolatos problémák miatt.

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) a fogyasztói érdekek védelmében kiemelt figyelemmel kíséri a rögzített árfolyamon történő végtörlesztésre vonatkozó jogszabályok betartását, azok 2011. szeptember végi hatályba lépése óta. A fogyasztók jelzései, beadványai alapján a PSZÁF célvizsgálatokat, illetőleg témavizsgálatot indított az ügyfelek széles körét érintő esetleges jogsértések feltárása, megszüntetése érdekében. A hatóság ennek keretében rendszeresen elemezte a pénzügyi intézmények gyakorlatát, és intézkedésekkel, bírságokkal szabott gátat a fogyasztók széles körét érintő jogsértéseknek.

A PSZÁF-ot tavaly október óta több mint tízezer fogyasztó kereste meg a végtörlesztéssel kapcsolatosan levélben, személyesen, telefonon. A PSZÁF ezek nyomán a fogyasztók szélesebb körét érintő helytelen gyakorlatok gyanúja miatt eddig 19 esetben kezdetű célvizsgálatot, az egyedi fogyasztói problémákat jelző ügyek kapcsán pedig további 67 alkalommal indult vizsgálat.

A PSZÁF-nak a végtörlesztéssel kapcsolatos ellenőrzései többek között kiterjedtek a pénzügyi szervezetek által alkalmazott formanyomtatványok tartalmára; a nyomtatványokban rögzített jogszabálysértő feltételek alkalmazására; a végtörlesztéshez kapcsolt költségek felszámítására; a végtörlesztéssel kapcsolatos igazolás, vagy a jelzálog jog törlesztésére vonatkozó engedély határidőben történő kiadására; a deviza alapú hitelek mellett a devizában folyósított hitelek végtörlesztésének gyakorlatára; a

kedvezményes árfolyam alkalmazásával kapcsolatos jogosultság elbírálására, tekintettel a kölcsön folyósításakor alkalmazott árfolyam mértékére.

A közelmúltban a PSZÁF 6 intézményt érintően témavizsgálatot is indított a beérkezett fogyasztói jelzések alapján. Több ügyfél ugyanis azt sérelmezte, hogy végtörlesztésük annak ellenére hiúsult meg, hogy minden előfeltételnek megfelelt, minden szükséges igazolást benyújtottak, s a kívánt fedezet – akár ugyanattól a hitelintézettől sikeresen igényelt forint hitel – is rendelkezésre állt. A végtörlesztési folyamat legvégén azonban pénzügyi intézmények arra hivatkoztak, hogy annak idején, legelső lépésként nem nyújtották be a végtörlesztési igénybejelentést tartalmazó formanyomtatványt. A témával kapcsolatos felügyeleti vizsgálat még folyamatban van.

A PSZÁF a rögzített árfolyamon történő végtörlesztés pénzügyi intézmények általi végrehajtása kapcsán végzett és már lezárt ellenőrzései során eddig több mint 68 millió forintnyi fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki.

Budapest, 2012. március 5.

[Sajtóközlemény: Fogyasztóvédelmi vizsgálatok, bírságok a végtörlesztés kapcsán](#)

Ötezer megkeresés a vidéki pénzügyi tanácsadóknál

Működésük első évében, 2011 áprilisa óta közel ötezer ügyfélmegkeresést kezeltek a nyolc megyeszékhelyen tevékenykedő pénzügyi fogyasztóvédelmi tanácsadó irodák, az idei márciusi adatok nélkül – derül ki az irodahálózatot anyagilag és szakmailag támogató PSZÁF összesítéséből.

A pénzügyi fogyasztóvédelmi tanácsadó irodák működésének első évében a megkeresések döntő része, mintegy 3300 darab a pénzpiaci területre vonatkozott. Ezen belül jelentős számban érdeklődtek a fogyasztók a deviza alapú jelzáloghitelekre vonatkozó állami és banki programokról (így a fix árfolyamú végtörlesztésről, a Nemzeti Eszközkezelőről és az árfolyamgátóról), a követeléskezelési eljárásokról, a lízingkonstrukciók jellemzőiről, illetve a nem pénzügyi szolgáltatást nyújtó fogyasztói csoportokról.

Pénztári témák kapcsán több mint 900 megkeresés érkezett, az érdeklődés itt tavaly augusztusban és szeptemberben – a magánnyugdíjpénztári reálhozamok kifizetését követően – ugrott meg. A fogyasztók biztosítási témák kapcsán 456 alkalommal, tőkepiaci ügyekben viszont csak 83 esetben kopogtattak a pénzügyi tanácsadó irodáknál.

Ami a megkeresések módját illeti, a legtöbb, közel 3200 fogyasztó személyesen kereste fel az irodákat. A telefonos kapcsolatfelvételt majdnem 1300 fogyasztó, az elektronikus levelet hozzávetőlegesen 300 fő, a postai utat pedig 11 pénzügyi ügyfél választotta.

A pénzügyi tanácsadó irodák több mint 3800 esetben nyújtottak segítséget a fogyasztóknak a panaszbeadvány kitöltéséhez. Erre azért is szükség volt, mert 3020 esetben a panasz orvoslásaként a tanácsadók első lépésben a pénzügyi szolgáltató közvetlen megkeresését javasolták. A pénzügyi fogyasztóvédelmi jogszabályok megsértése esetén intézkedő Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéhez (PSZÁF), illetve a szerződéses jogvita esetén

illetékes Pénzügyi Békéltető Testülethez – amelyek eljárásának feltétele a pénzügyi szolgáltató előzetes megkeresése – 250, illetve 589 alkalommal irányították tovább a fogyasztókat a tanácsadók. Közvetlenül bírósági eljárás megindítását 596 esetben javasolták számukra.

Az országos irodahálózatot idén március végéig a PSZÁF támogatásával a Fogyasztóvédők Magyarországi Egyesületét, az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesületet és az Indra Biztosítottak és Pénzügyi Ügyfelek Országos Érdekvédő Egyesületét összefogó konzorcium működteti egy évre szóló szerződés keretében. A civil-hatósági együttműködés eredményeképpen a Felügyelet fogyasztóvédelmi szerepkörében kinyílhatott a vidéken élő fogyasztók felé is, akik így már közvetlenül lakóhelyük körzetében fordulhatnak megbízható tanácsért és információért hozzáértő szakemberekhez.

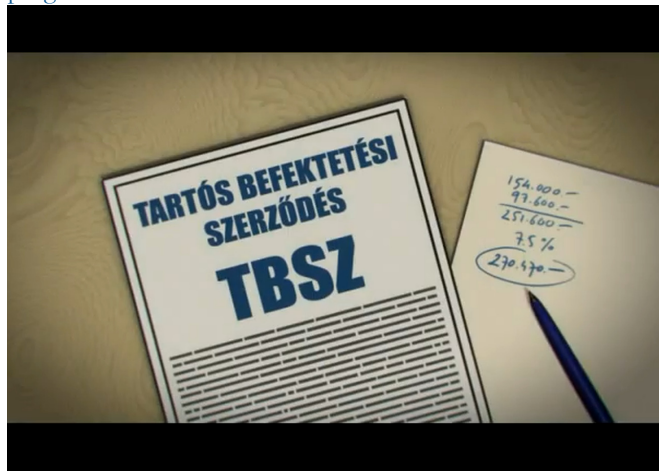
Az igen kedvező lakossági visszajelzésekre is tekintettel a PSZÁF új irodák megnyitásával és támogatásával további 2 éves időtartamra kívánja a vidéki hálózatot működtetni. Eszerint várhatóan – a közösségi nyílt közbeszerzési eljárás lezárását követően – idén áprilistól immár 11 megyeszékhelyen – Békéscsabán, Debrecenben, Egerben, Győrött, Miskolcon, Nyíregyházán, Pécsen, Székesfehérváron, Szegeden, Szombathelyen és Zalaegerszezen – tevékenykednének a pénzügyi tanácsadó irodák.

2012. március 30. Budapest

[Sajtóközlemény: Ötezer megkeresés a vidéki pénzügyi tanácsadóknál](#)

Megjelentek a PSZÁF-kisfilmek újabb epizódjai

Fogyasztóvédelmi tájékoztató kisfilmsorozatunk 2012. március 13-án megjelent epizódja a közép- és hosszú távú megtakarítás fajtáiról, előnyeiről nyújt hasznos információkat. Honlapunkon további olvasnivalót talál a témáról a [Megtakarítások](#) menüpontban és összehasonlíthatja a szolgáltatók aktuális kínálatában szereplő ajánlatokat a [betét- és megtakarításkereső programunkkal](#).

Fogyasztóvédelmi tájékoztató kisfilmsorozatunk 2012. március 28-án megjelent epizódja a megtévesztő, jogosulatlan hitelezés veszélyeire hívja fel a figyelmet. Honlapunkon a [Piaci szereplők](#) menüpontban megtalálja azon szolgáltatók listáját, melyek felügyeleti engedéllyel végzik tevékenységüket. A sorozat összes epizódja megtekinthető a PSZÁF [Facebook-oldalán](#) és [Youtube-csatornáján](#) is.

Pénzügyi kockázatok, kockázatkezelés, standard formula

A Bank és Tőzsde című folyóirat 2012 januárjában tematikus számot jelentetett meg „Szolvencia II: A biztosítási ágazat újraszabályozása” címmel. A kiadvány elkészítésében a Felügyelet számos munkatársa részt vett, cikkeiket a PSZÁF Hírlevél számaiban újrapublikáljuk.

Milyen kockázatok jellemzik a biztosítótársaságok tevékenységét és milyen követelményeket támaszt a kockázatok fedezésére, kezelésére vonatkozóan a mai szabályozás, illetve a Szolvencia II gyakorlatba ültetésével? Ezt a témát tekinti át Bethlendi András, a Biztosításfelügyeleti főosztály osztályvezetője, aki az új szabályrendszer standard formulája alapján veszi sorra a tőkekövetelmény számításakor fedezendő kockázatokat.

A Szolvencia II követelményeinek megértéséhez indokolt tisztázni a pénzügyi kockázat fogalmát. Eszerint a jövőbeli események valószínűségi változóknak tekinthetők, amelyeknek ugyan van várható értékük (a várakozásaink, a legjobb becslésünk), de ezen értékek kapcsán kisebb-nagyobb bizonytalanságunk (szórás) is van. A pénzügyi kockázat tehát a véletlenszerű események következtében fellépő pénzmozgások következményeként mutakozó értékváltozás. E kockázat leggyakrabban használt mértéke a kockázatosított érték (Value-at-Risk, V@R), amelyet adott valószínűséget feltételezve fejezünk ki. Például az a legnagyobb káresemény, amellyel legfeljebb 200 évente szembesülhet egy biztosítótársaság, az egy éves időtávon mért V@R(99,5%)-nak felel meg.

Egy kockázatot nagynakégybennehezenszázszázszorúshatótnak tekintünk, ha a várható érték körül nagy a potenciális jövőbeli értékek szóródása. Szintén nagy a kockázat, ha nagy valószínűséggel vannak a várható értéktől jelentősen eltérő pénzmozgások, vagy ha a jövőbeli kimenet nagy valószínűséggel a várható érték körül alakul, de kis valószínűséggel nagyon jelentős eltérés is bekövetkezhet.

A pénzügyi kockázatok számszerűsítésére – kvantifikálására – vonatkozó pénzügyi modellezési irányzat a valóságot próbálja leképezni különféle feltételezésekkel élve. A kockázatomérés célja, hogy a mérhető kockázatok az üzleti döntésekben is (árak, termékfejlesztés, üzletértékelés, teljesítménymérés stb.) megjelenjenek. Másképpen mondva az adott társaság piaci értékelése tükrözze a kockázatait. Azonban minél nagyobb kockázatokkal szembesülnek a modellezők, annál nagyobb a magában a modellezésben rejlő bizonytalanság, illetve a feltételezések és a realitás közötti eltérés lehetősége. Ezért merült fel annak a szükségesége, hogy a kvantitatív kockázatkezelés minőségi – kvalitatív – módszerekkel egészüljön ki. A modelleket és eredményeiket kiindulópontnak tekintve értékelni és kezelni szükséges a fellépő kockázatokat, amihez nélkülözhetetlen a megfelelő kockázat-

kezelési rendszer kiépítése. A hangsúly azon van, hogy a kockázatkezelés beépüljön az üzleti döntésekbe és a vállalatirányítás rendszerébe egyaránt.

Ez a banki szabályozásban már több éve alkalmazott (Bázel II és az európai tőkeirányítási) kockázatkezelési filozófia jelenik meg a Szolvencia II szabályrendszerében. A kiadvány áttekintő írásában leírtak szerint a kvantitatív követelményeket az I. pillér tartalmazza, amely a biztosítókra jellemző és számszerűsíthető valamennyi kockázatot igyekszik megragadni. A Szolvencia II egyéves V@R (99,5%) alapon kívánja a tőkekövetelményt meghatározni, úgy tehát, hogy az érintett biztosítók a következő egy évben 99,5%-os eséllyel ne menjenek csődbe. A kockázatkezeléssel kapcsolatos kvalitatív követelményeket a II. pillér jeleníti meg. A Szolvencia II

ezekre vonatkozóan is legalább olyan szigorú előírásokat tartalmaz, mint a kvantitatív követelményekre. Így a biztosítóknak hatékony kockázatkezelési rendszert kell működtetniük, amely kiterjed a tartalékképzésre, az eszköz-/forrás-gazdálkodásra, a befektetések kezelésére, és a tőkeszámítási modellekben (belső modell vagy standard formula) meghatározott kockázatok kezelésére. A kockázatkezelési rendszer részeként ráadásul ún. saját kockázat- és szolvenciaértékelést kell végezniük.

SZOLVENCIA I ÉS SZOLVENCIA II

A Szolvencia I szabályrendszere – mindezzel ellentétben – csak nagyon korlátozottan jeleníti meg a pénzügyi kockázatok kezelését. A hazai szabályozás (a biztosítási törvény és a biztosítás-technikai tartalékokról szóló PM-rendelet) nem is nevesít kockázatokat, csak egyes biztosítási kockázatokból fakadó várható kötelezettségek teljesítésére, a károk ingadozására, valamint a várható biztosítási veszteségek fedezetére szolgáló tartalékokra vonatkozóan fogalmaz meg követelményeket. Egyéb típusú kockázatokra nincs se tartalékképzés, se tőkeképzés – például a befektetésekkel összefüggő kockázatokra vonatkozóan a megengedett eszközcsoportok és a befektetési limitek fogalmát

használja a szabályozás. A tartalékképzés általában konzervatív feltételezések alapján történik, ez azonban determinisztikus megközelítés, amelynek kapcsán a kockázatok nem valószínűségi változók, a várható érték körül nem szóródnak. A jelenlegi szabályozás is számol azzal, hogy a beszedett díjak, illetve a biztosítástechnikai tartalékok nem feltétlenül nyújtanak fedezetet a biztosítási kötelezettségekre, tehát a várható értéktől eltérnek a tényleges kötelezettségek, ilyenkor a biztosító szavatolóitőkéjének kell fedeznie a kötelezettségek teljesítését.

A szavatolóitőke számítása a hazai számviteli szabályok szerinti saját tőkéből indul ki és egyes tőkeelemeknél bizonyos, prudenciális célokat szolgáló (az értékelési tartalék, az osztalékelsőbbségi részvény, az alárendelt kölcsöntőke beszámíthatóságára vonatkozó) limiteket, valamint levonásokat tartalmaz (pl. az immateriális javakét).

A Szolvencia II az előbbivel ellentétben a merőben új kockázatkezelési módszer jellegén kívül egyben új átfogó üzletértékelést is alkalmaz, mivel nem csak a tartalékokra, hanem minden más biztosítói mérlegtételre nézve standardizált értékelési módot is megfogalmaz, piackonzisztenssé téve ezeket. Ugyanakkor a prudenciális célú szavatoló tőke értékének meghatározásakor hasonló beszámíthatósági limiteket és levonásokat használ, mint a Szolvencia I.

A jelenleg hatályos biztosítási törvény meghatározza a minimális szavatolóitőke-szükségletet, ami ahhoz kell, hogy a társaságok a biztosítási szerződésekből eredő kötelezettségeiket mindenkor teljesíteni tudják. A minimális szavatolóitőke-szükséglet számítása alapvetően az üzleti volumenen, illetve a tartalékok állománján alapul, ami csak korlátozottan tudja megragadni a biztosítók között a kockázatvállalásból fakadóan kialakuló különbségeket. A minimális szavatolóitőke-szükséglettel kapcsolatos szabályozás megsértése felügyeleti intézkedéseket von maga után (szanálási tervet kell készíteni). Emellett létezik az ún. biztonsági tőke (vagy a minimális szavatolóitőke-szükséglet egyharmada, vagy euróban kifejezett minimum összeg, annak függvényében, hogy melyik a nagyobb). Ez az a tőkeszint, amely a biztosítói tevékenység alapfeltétele – a kapcsolódó szabályok megsértése még szigorúbb felügyeleti intézkedésekhez vezet (pénzügyi terv kötelező készítése).

A hazai szabályozásban most is jelen lévő kétszintű tőkekövetelmény a Szolvencia II rendszerében is fennmarad: a szavatolóitőke-szükséglet mellett a minimum tőkeszükségletet is meghatározták a szabályozók.

Szolvencia I és II – pénzügyi követelmények, módszertan

	Szolvencia I	Szolvencia II
Szavatolóitőke	számítása hazai számviteli értékelési szabályok alapján; prudenciális limitek a tőkeelemek beszámíthatóságára, levonások	az eszközök és források piackonzisztens értékelése; prudenciális limitek a tőkeelemek beszámíthatóságára, levonások
Szavatolóitőke-szükséglet	minimális tőkeszükséglet: alapvetően volumen alapú	kockázati alapú tőkeszükséglet: tőkekövetelmény a szektorra jellemző valamennyi számszerűsíthető kockázatra
Tartalékok	törvényben meghatározott tartalékfajták, képzésük kötelező	kilépési/valós érték alapú: a kötelezettségek jelenértékének meghatározása várható pénzáramlás alapú modellel

TŐKESZÜKSÉGLET ÉS STANDARD FORMULA

A hazai biztosítótársaságok többsége a szavatolóitőke-szükségletének meghatározására a Szolvencia II direktívába foglalt, kötöttebb számítási követelményeket tartalmazó standard formulát fogja használni. Amennyiben valamely társaság kockázati profilja a standard formula szerintinél speciálisabb, s ezért egyedibb tőkeszámítási modellt igényel, illetve amennyiben ez anyavállalati elvárás, annak részleges vagy teljes belső tőkeszámítási modell alkalmazására is van lehetősége (lásd a modellezésről szóló írást). Mindazonáltal a standard formula is viszonylag összetett modell, amely a belső modellek szabványosított formájának is tekinthető.

A standard formula szerint a tőkekövetelmény számítása a következőképpen történik. Az érintett biztosító szerződésállományához tartozó tartalék értékének (kötelezettségeinek) meghatározásakor az összes várható bevételi és kiadási pénzmozgást figyelembe kell venni, jelenértéken. Ehhez a számításhoz a feltételezéseket a biztosító maga alakítja ki a saját tapasztalatai alapján. A várható pénzmozgásokra jellemző, számszerűsíthető kockázati faktorok mindegyikére tőkekövetelményt kell számolni, aminek keretében a várható pénzmozgásokat, illetve a biztosító eszközeit a szektor egészére nézve azonos feltételekkel „sokkoltatni” (várt értékhez képest a feltételekben bekövetkező szélsőséges elmozdulás) kell. A várt és a sokkolt értékek közötti különbség adja az egyes kockázati faktoronkénti tőkekövetelményt. A különböző kockázati faktorokra kapott tőkekövetelményt a standardizált diverzifikációs hatás figyelembe vételével aggregálják, ami megadja az adott biztosító prudenciális tőkekövetelményét.

A standard formulában a szavatolóitőke-szükséglet legalább a következő kockázatokra (kockázati modulokra és almodulokra) terjed ki. Az almodulok további kockázati típusokra bonthatók.

Nem életbiztosítási kockázati modul: a nem-életbiztosítási kötelezettségek értékének változásával összefüggő kockázatok

tükrözi. Ide tartozik egyrészt a díj-és tartalékkockázati almodul, amely egyrészt annak a kockázatát fejezi ki, hogy a befolyó díjak nem nyújtanak elegendő fedezetet a kárkifizetésekre, másrészt a károk bekövetkezésének és a kárkifizetéseknél az időbeli és nagyságrendi ingadozásából ered. A törlési és visszavásárlási kockázat abból fakad, hogy az ügyfelek felmondhatják a szerződésüket, s ezért berekesztik a díjfizetést, a visszavásárlás révén pedig – a költségek levonása után – visszakapják a számukra elköltött tartalékokat.

A nem-életbiztosítási katasztrófa almodul a biztosítási kötelezettségek értékének azon változásában rejlő kockázatokat összpontosítja, amelyek szélsőséges, vagy rendkívüli – természetű, vagy ember okozta – események következményei.

Életbiztosítási kockázati modul: az életbiztosítási kötelezettségek értékének változásából eredő kockázatokat foglalja magában. Ez az almodul a következő részmodulokból áll össze:

- halandósági kockázat – a halandósági összetevők (szint és volatilitás) változásából fakad. Amennyiben a halandóság emelkedik, az növelheti az életbiztosítási kötelezettségeket. Az elérési és a járadékfizetésekre nézve hasonló hatást gyakorol a halálozási ráták csökkenése (a hosszú élet kockázata).
- az életbiztosítási költségek növekedése (költségkockázat),
- a járadékok felülvizsgálati arányainak – például a jogi környezet átalakulásából fakadó – változása következtében fellépő kockázat (felülvizsgálati kockázat),
- a törlési és visszavásárlási arányok megváltozása következtében fellépő kockázat (törlési kockázat),
- a betegséggel és rokkantsággal összefüggő kockázat,
- a szélsőséges vagy rendkívüli eseményekkel kapcsolatos kockázat (katasztrófakockázat).

Mindezek a kötelezettségek értékének változásához vezethetnek.

Egészségbiztosítási kockázati modul: az egészségbiztosítással vállalt veszélynek által hordozott (élet-, nem-élet jellegű) kockázatokat tükrözi. Itt is felmerül a szélsőséges körülmények, katasztrófák (pl.: járványok) által okozott bizonytalansági kockázati tényező.

Piaci kockázati modul: a mérlegtételek (eszközök és források) értékét befolyásoló piaci eszközárak alakulásának és a piaci árak volatilitásának kockázatát kifejező modul. Ez a következőket foglalja magában:

- a kamatlábak változásának kockázata, amely például az állampapír-állomány értékét, vagy a tartalékok jelenértékét befolyásolja;
- részvénykockázat, amely például tőzsdei részvénybefektetések következtében léphet fel;
- ingatlanpiaci kockázat, amely nem csak a saját ingatlan tulajdonlásakor érvényesülhet, hanem például ingatlan befektetési alapok befektetési jegyeinek birtoklásával;
- kamatréskockázat (spreadkockázat), amely a kockázatmentes hozamok feletti hozamrész változásából fakad, például a vállalati kötvényekbe történő fektetések kapcsán;

- devizaárfolyam-kockázat, amely például a devizában fennálló kötelezettségek értékének változásából eredő veszteség kockázata;
- a kontraciklikus prémium értékében rejlő kockázat (ez a prémium a kamatrések és a likviditás szélsőséges változásához vezető átmeneti helyzetek okozta értékvesztés ellensúlyozására használható fel);
- a piaci koncentráció kockázata, amellyel a kevésbé diversifikált befektetési portfóliót tartó biztosítók szembesülhetnek.

Partnerkockázati (hitelkockázati) modul: minden olyan kockázatot kifejez, amely a biztosítótársaságok viszontbiztosítóinak vagy adósainak esetleges fizetéseképtelenségéből, vagy a hitelminősítésük romlásából következhet.

Immateriális eszközök kockázati modulja: amennyiben valamely biztosító úgy dönt, hogy bizonyos piacképesnek tekinthető immateriális eszközeit – a saját értékelése alapján – a szavatolótőkéjébe is be kívánja számítani, akkor az immateriális jóságok értékére vonatkozó kockázatot is meg kell jelenítenie. Ez épül be a szavatolótőke-szükségletbe önálló kockázati modulként.

Működési kockázati modul: a biztosítók működéséből adódó kockázatokat tükrözi, például az üzletmenet (az IT-rendszerek) fennakadásának kockázatát, vagy a csalások lehetőségét.

Kockázati térkép a standard formulában

Szavatolótőke-szükséglet	Működési kockázat	Veszteségelnyelési korrekció (-) nyereségrészesedés halasztott adók
Alapvető szavatolótőke-szükséglet		
Nem-életbiztosítási kockázat díjazás és tartalékok törlés katasztrófa	Életbiztosítási kockázat halandóság hosszú élet betegség-rokkantság költség törlés járadékrevízió katasztrófa	Piaci kockázat kamatláb részvény ingatlan kamatrés devizaárfolyam koncentráció kontraciklikus prémium
Egészségbiztosítási kockázat nem-élet jellegű élet-jellegű katasztrófa	Partnerkockázat	Immateriális javak kockázata

BELSŐ MODELLHEZ EGYEDI KOCKÁZATI TÉNYEZŐK FIGYELEMBEVÉTELE

A prudenciális tőkekövetelmény számítására felügyeleti engedélyezési eljárás (internal model approval process – IMAP) függvényében alkalmazott belső modell kockázati kategorizálása – értelemszerűen – eltérhet a standard formulában rögzítettől, ennek keretében új kategóriák is kialakíthatók. Például bizonyos befektetési garanciákat is tartalmazó termékek kapcsán fontos tényező lehet a kamatok és a részvényárfolyamok volatilitásának kockázata – mivel a vállalt garancia (opció) értékét jelentősen be-

folyásolja –, amit a standard formula nem nevesít, de egy belső modell már kiterjedhet erre a kockázattípusra is.

A várható pénzmozgások „sokkolására” a belső modellt választó társaságok egyedi, saját tapasztalatokon alapuló és az üzleti profiljukra jól jellemző sokkértékeket alakíthatnak ki.

A tőkekövetelmény aggregálásának módszertana is egyedi lehet, az érdekelt biztosítóra jellemző kockázatdiverzifikációs hatások figyelembevételével. A belső modell részleges alkalmazásakor a standard formulától való egyedi eltéréseket csak egy-egy kockázati modulra vagy almodulra, illetve csak bizonyos üzletágakra, üzleti egységekre érvényesítik.

A belső modell felügyeleti alkalmazásához lényeges többletkövetelmények kapcsolódnak (lásd a modellezésről szóló írást).

ENYHÉBB PÉNZÜGYI KÖVETELMÉNYEK?

Ennek az írásnak nem témája az ötödik mennyiségi hatástanulmány (lásd az erről szóló cikket), az azonban ide kíváncsodik, hogy a kockázatkezelés új módszere a kapott eredmények tükrében milyen következményeket vetít előre a hazai biztosítók tőkeszükségletére és a tartalékaira nézve. Ha a táblázatban bemutatott összevont pénzügyi követelmények volumenét nézzük, azaz a szavatoló-tőke-szükséglet és a tartalékok összegét – ami leegyszerűsítve azt mutatja, hogy minimum mennyi eszközt kell a biztosítónak tartaniuk – akkor a pénzügyi követelmények enyhülését látjuk (mintha kevesebb pénzre volna majd szükség a biztonságos üzemeléshez). Ez a kép azonban félrevezető.

Egyrészt ugyanis a pénzügyi helyzetet jobban megjelenítő, a relatív tőkehelyzetet jelző ún. tőkefeltöltöttségi mutató százalékos értéke hasonló a két rendszerben, sőt az újban valamivel alacsonyabb, aminek alapján a pénzügyi követelmények nem enyhülnek. Az abszolút és relatív mutató közötti eltérő kép úgy is interpretálható, hogy az új rendszerben ugyan volumenében jelentősen megnő a szavatoló-tőke és az ezen belüli tőke-többlet (surplus, a szavatoló-tőke-szükségleten felüli tőke), de a szavatoló-tőke-szükséglet nagy arányú emelkedése miatt erre

szükség is van annak érdekében, hogy a szektor tőkefeltöltöttsége ne romoljon érdemben.

Másrészt a Szolvencia II a piaci értékelésnek köszönhetően volatilisabb gazdasági környezetben – amelyet az elmúlt években is tapasztaltunk – sokkal volatilisabb tőkehelyzethez vezet (a szavatoló-tőke és a szavatoló-tőke-szükséglet tekintetében egyaránt). Ennek megfelelően a kellemetlen meglepetések elkerülése és a biztonságos tőkehelyzet fenntartása érdekében a biztosítónak a jelenleginél magasabb tőkefeltöltöttségi szintet kell célul kitűzniük az új rendszer bevezetésére készülve.

Pénzügyi követelmények a Szolvencia I és a Szolvencia II szerint a QIS5 alapján (2009. december, millió euró)

	Szolvencia I	Szolvencia II
Szavatoló-tőke	959	2296
Szavatoló-tőke-szükséglet (minimum)	410	1071
Tartalékok	7096	5377
Mérlegfőösszeg	8750	8483
Tőkefeltöltöttség (Szavatoló-tőke/szavatoló-tőke-szükséglet, %)	233	214
Pénzügyi követelmények: szavatoló-tőke-szükséglet + tartalékok	7506	6448

Forrás: QIS5 országjelentés, PSZÁF honlap

A táblázat értelmezéséhez megjegyezzük, hogy a pénzügyi követelmények várható hazai változását a legutolsó – az ötödik – nyilvános mennyiségi hatástanulmányra (QIS5) támaszkodva indokolt elemezni, a Szolvencia II technikai specifikációjában ugyanis jelentős változások – ezeken keresztül mennyiségi hatások – mentek végbe az elmúlt években. Mivel a technikai specifikáció még ma sem tekinthető végleges(ített)nek, ezért a QIS5 is csak legjobb becslésnek értékelhető a várható pénzügyi hatásokra nézve. Az adatok a standard formula szerinti eredményt mutatják és gyakorlatilag lefedik a hazai piac egészét.

A modellezés

Mi a belső modellezés szerepe a biztosítónál? Milyen a környezete és milyen az a feltételrendszer, amelynek e modellek alkalmazása fejében eleget kell tenni? Kiknek éri meg és kiknek nem? Hogyan fejlődött, fejlődik a biztosítók modellezési kultúrája? Mi a vendorok funkciója, és melyek a használatuk nehézségei (avagy lehet-e külső a belső modell)? Milyen típusú modellezési megközelítések a legelterjedtebbek a piacon? Hol tartunk most, és hogyan készülnek az alkalmazásra a biztosítók és a felügyeltek? Írásunkban ezekre a kérdésekre válaszol Tatai Ágnes, a PSZÁF korábbi aktuáriusi osztályának vezetője, aki a Szolvencia II egyik nagy újdonságát, a tőkekövetelmény számszerűsítésére szolgáló legszofisztikáltabb eszköz, a „mérétre szabott” („saját előállítású” vagy specialistáktól vásárolt), a szakma vezető társaságai által önkéntesen már régóta alkalmazott modellezés témakörét tekinti át.

A biztosítók modellezési kultúrája a régmúltba nyúlik vissza, hiszen a szektor vezető vállalatai tradicionálisan alkalmaznak matematikai-aktuáriusi modelleket különböző kockázataik számszerűsítésére. A modellek adta eredményeket elsősorban árképzésükben, kötelezettségeik és állományaik értékének meghatározásakor, tőkeszükségletük kiszámításakor, a kockázataik porlasztására szolgáló viszontbiztosítási programjaik kialakításakor használják.

A Szolvencia II első pillére a biztosítókra vonatkozó mennyiségi követelményeket tartalmazza, s e követelmények egyik lényeges elemét, a szavatoló-tőke-szükségletet az európai szabályozók úgy kalibrálták, hogy az annak birtokában lévő biztosítótársaságok egyéves időhorizonton 99,5%-os valószínűséggel ne jussanak csődbe – azaz a VAR (Value at Risk), a kockázattal érték 99,5%. Úgy is fogalmazhatunk, hogy a szavatoló-tőke-szükséglet akkora

tőkemennyiség, amekkorának a birtokában átlagosan 200 éven te számít megengedettnek egy csőd bekövetkezése.

MODELLEK A BIZTOSÍTÓKNÁL

A keretdirektíva szerint ezt a tőkekövetelményt standard formulával és belső modellel is kiszámíthatják a biztosítók. Az alkalmazott belső modell lehet részleges vagy teljes. Az elnevezés értelmében a teljes belső modell minden lényeges számszerűsíthető kockázatot lefed, míg a részleges csak bizonyos kockázatok vagy üzleti egységeket, a maradékot pedig a standard formulával számítják.

- A standard formula rögzített kockázati modulokból, almodulokból áll, és meghatározott számítási módszert tartalmaz. Magát a formulát jogszabály rögzíti, és úgy alakították ki, hogy lehetőség szerint az összes biztosítóra (az európai biztosítási piacra) alkalmazható legyen.
- A belső modell a biztosítók döntése alapján szabadon választott struktúra és módszerek követésével épül fel, és a hozzá kapcsolt egyik kiemelt cél az, hogy jobban tükrözze a kockázataikat, mint a standard formula, azáltal, hogy ezt az érintett biztosítókra szabják. (A standard formula a zsákruha, míg a belső modell a szexi kiskosztüm.)

A modellezési szabadságnak tehát széles a skálája: az egyik végpont az egyszerűsítéseket is tartalmazó standard formula, a másik pedig a teljes belső modell. (Bizonyos körülmények között – figyelembe véve az arányosság követelményét – a standard formula keretében lehetőség van jogszabályban rögzített egyszerűsítések alkalmazására.)

MELYEK A FŐBB KÖVETELMÉNYEK?

A szabályozói tőke belső modellel történő számítása a Szolvencia II hatálya alatt felügyeleti engedélyhez van kötve. Nem elegendő a modellel számolni és az eredményeket prezentálni, a biztosítóknak számos követelménynek kell megfelelniük ahhoz, hogy a belső modelljük majdan a szabályozói tőke számításának eszköze lehessen. Lényeges követelmény, hogy az adott modell legalább akkora biztonságot jelentsen az ügyfelek számára, mint a standard formula (ezt az engedélyezés során matematikai-statisztikai eszközökkel is bizonyítani kell).

A belső modell nem egyszerűen a tőkeszámítás eszköze, hanem számos menedzsmentdöntés megalapozójának is kell lennie (befektetések allokációja, kockázatvállalás, termékek tervezése, kockázatsökkentési technikák alkalmazása). Lényeges új követelmény, hogy a biztosítók megfelelő szintű szakemberei és menedzsmentje használják is a modellt üzleti döntéseikhez, az ne csak a tőkeszükséglet kalkulálására alkalmas „kütyü”, a modellezők játékszere legyen. A modell használatát szintén igazolni kell a felügyeletnek. Nagyon fontos a megfelelő dokumentáltság, a belső modelleknek szigorú statisztikai minőségi standardoknak kell megfelelniük (kiemelten a tőkeszükségletet becslő valószínűségeloszlás előrejelzése és az input adatok tekintetében). A belső modelleknek alkalmasnak kell lenniük arra, hogy a nyereség és a veszteség forrásait elemezni lehessen a segítségükkel. Mindezeket túl folyamatosan validálni kell őket, ami azt jelenti, hogy a „jóságukat”, eredményeik stabilitását időről időre – dokumentáltan – értékelni kell.

KIKNEK ÉRI MEG ÉS KIKNEK NEM?

Amikor egy biztosító menedzsmentje arról a kérdésről dönt, hogy belső modellel számítsa-e a szavatolótőke-szükségletet, számos tényezőt mérlegel. Lényeges körülmény, hogy egy belső modell kifejlesztésének és folyamatos működtetésének számottevő a költségvonzata. A másik igen fontos szempont az, hogy a belső modellel számított tőkeszükségleten mennyit „nyerhet” a biztosító vagy a biztosítói csoport a standard formula alkalmazásához képest. Ezért a belső modellt fejlesztők legfőképpen a nagy biztosítói csoportok, hisz náluk térülhet meg leginkább a modellezésbe fektetett nem kevés ráfordítás.

Más célokra (a tőkemenedzsment vagy a minősítőknek szánt információk összeállítása érdekében) a jelentős biztosítói csoportok már évek óta fejlesztik és használják gazdaságitőke-modelleiket. Sokuknál a Szolvencia II keretében történő modellezés alapjait is ezek a tőkemodellek képezik, ezért az is előfordul, hogy egyes biztosítók előbbre járnak a belső modelljük fejlesztésével, mint a standard formula számítására való – szintén nem kis kihívásnak értékelhető – felkészüléssel. A standard formulából adódó tőkeszükséglet mindazonáltal fontos információ a modellező biztosítók számára, ezért modelleik fejlesztése során folyamatosan figyelemmel kísérik a standard formula kalibrációját és tőkeigényét. Bár a belső modellezésnek nem egyetlen és kizárólagos célja a hatékonyabb tőkemenedzsment, ez azért kiemelkedően lényeges szempont. Ennek megfelelően a standard formula és a teljes rendszer kiépítése érdekében elvégzett tesztek (a mennyiségi hatástanulmányok) e szempontból is egyre népszerűbbek.

A „belső modellezés vagy standard formula” kérdésben az is a döntés alapja lehet, hogy mennyit investált már egy adott biztosító vagy biztosítói csoport a gazdaságitőke-modellébe, illetve mennyit kell még investálnia ahhoz, hogy a modell a Szolvencia II követelményrendszerének és a biztosító ezzel kapcsolatos céljainak megfeleljen. Fontos szempont, hogy milyen gyorsan vár megtérülést az adott biztosító a modellezésbe fektetendő további ráfordítástól. Azt is figyelembe veszik a döntéshozók, hogy a modell kialakítása csak egy a költségelemek között: a modellt később folyamatosan fejleszteni, futtatni, validálni, tesztelni kell, tehát komoly szakmai apparátusnak is köré kell épülnie. A modell „behálózza” az adott biztosító működését, kezdve az input adatok megfelelő gyűjtésétől, rendszerezésétől egészen az eredmények döntéseket megalapozó felhasználásáig. Mindezek miatt persze azt mondhatjuk, hogy a nagy, diverzifikált üzleti egységekkel és portfóliókkal rendelkező biztosítóknak, biztosítói csoportoknak érheti meg leginkább és a kisebb, egy ágazatban aktív, szerényebb szakmai apparátussal rendelkező biztosítóknak a legkevésbé. (A diverzifikációs hatás figyelembe vehető a Szolvencia II szabályrendszere szerint; ez a hatás abból fakad, hogy a kockázatok nem egy irányban hatnak; nem minden „egyszerre romlik el”, bizonyos kockázatok erősíthetők, mások részben vagy egészen kioltathatók egymást.) Ez alól természetesen lehetnek kivételek; például azok a nem-életbiztosítási ágban érdekelt kisebb biztosítók, amelyek a standard formula szerint a katasztrófakockázatból fakadóan jelentős tőkeigénnyel szembesülhetnek. Ezeknek a társaságoknak megoldás lehet, hogy professzionális modellfejlesztő cégek ún. vendormodelleket kínálnak a piacon például katasztrófakockázatra – dokumentációval, megfelelő

validációs eszközökkel, külső tanácsadással stb. „felszerelve”. (A vendormodell olyan, a belső modell részeként működtetett eszköz, amelyet külső cég fejleszt.)

LEHET-E KÜLSŐ A BELSŐ?

Foghat-e a macska „egyszerre kint s bent egeret”? Vagyis lehet-e külső a belső modell? – adódik a kérdés a vendorok kapcsán.

A szabályozás megengedi azt, hogy külső tanácsadók által fejlesztett modellek a biztosítók belső modelljeként működjenek. A lényeg az, hogy nem lehet megkerülni a belső modellekkel kapcsolatos szigorú követelményrendszert. Ez azt jelenti, hogy a vendormodelleket is ugyanúgy használatba kell venni, a megfelelő szinteken a megfelelő módon kell érteni a működésüket, minőségi adatokkal kell „etetni” és folyamatosan értékelni szükséges őket, a döntéseket az eredményeikre kell alapozni, és ami nagyon lényeges: „össze kell drótozni” őket a belső modell vagy a standard formula többi kockázat számítására szolgáló moduljával (amennyiben a vendor részleges belső modellként funkcionál). Egyszerűen a vendor nem lehet a biztosító számára „fekete doboz” – azzal az indokkal, hogy külső fejlesztésről van szó. Engedélyezéskor a felügyelet számára az adott biztosítónak kell prezentálnia a vendorral kapcsolatosan a teljes dokumentációt, értékelést (validációt), használati tesztet, és minden olyan információt és körülményt, melyet a belső modell kapcsán egyébként prezentálni kell. A felügyelet (bár nem kizárt, hogy a vendort szolgáltató külső tanácsadóval is konzultál) elsősorban a biztosítótól várja a válaszokat a kérdéseire. Tehát a külső csak akkor lehet belső, ha az érintett biztosító megfelelő módon „domesztikálja” a vendormodellt. Vendorok alkalmazása a katasztrófakockázati almodul és a működési kockázatok kapcsán a legjellemzőbb.

Külső inputként nemcsak modellek, hanem adatok, adat- és paraméterstruktúrák is szerepet játszhatnak egy biztosító belső modelljében. Ennek leggyakrabban előforduló példái közé tartoznak az ún. gazdasági szcenáriógenerátorok által gyártott realisztikus gazdasági szcenáriók, amelyeket a piaci kockázat, illetve a hagyományos (nem unit-linked) biztosítások kötelezettségeinek meghatározásához használnak a biztosítók. A vendoradatokra ugyanaz igaz, mint a modellekre: ugyanazon követelmények érvényesek rájuk, mint a belső, saját adatstruktúrákra.

BANKI ÉS BIZTOSÍTÓI SPECIALITÁSOK

Adódik a kérdés, hogy (mivel a banki szektorban már korábban megteremtették a belső modellezés lehetőségét) tanulhatnak-e, és ha igen, akkor mit, a biztosítók a bankok modellezési gyakorlatából. A bankok – üzletmenetükből fakadóan – más kockázatokkal szembesülnek, mint a biztosítók, és – bár vannak hasonlóságok – a hangsúlyaik máshol vannak. A banki kockázatok lényegességük sorrendjében a következők: hitelkockázat, működési kockázat, piaci kockázat. A biztosítók kockázatai szintén fontossági sorrendben: nem-életbiztosítási kockázat, piaci kockázat, életbiztosítási kockázat, partnerkockázat, működési kockázat (az ötödik mennyiségi hatásvizsgálat, a standard formulával számolt tőkeszükséglet hazai tapasztalatai alapján). Míg a banki kockázatkezelés súlypontja a hitelkockázaton van, addig a biztosítóknál ez a kockázat (amelyet a partnerkockázati modulban számítanak) kevésbé jelentős. Számukra a fő kockázatok

a nem-életbiztosítási kockázatok (azon belül jelentős arányban a katasztrófakockázatok), valamint a piaci kockázat (a garanciákat tartalmazó életbiztosítások miatt). A mindkét típusú intézménynél fellelhető működési kockázat elvileg a bankoknál nagyobb súlyú, ami érthető, hiszen nagyságrendekkel több pénzügyi tranzakciót kell végrehajtaniuk, ugyanakkor likvidebb üzlet lévén náluk egy kisebb zavar is nagy veszteségekkel járhat (egy biztosító kevésbé van kitéve a „bankok megrohanása” effektusnak, őket nem fogják a pénzüket követelő ügyfelek megrohmozni, aminek már a híre is újabb rohamokat generálhat egy spirál mentén). A piaci kockázat az életbiztosítóknál hangsúlyos, mivel az életbiztosításokhoz kapcsolódóan jelentős befektetési állomány halmozódik fel, és a szerződéseik garanciákat tartalmazhatnak, különös tekintettel a nem unit-linked típusúakra (bár az utóbbi években a unit-linked típusú életbiztosításokban is előfordul garanciális elem). A bankok is jelentős befektetési állományt halmozhatnak fel, de piaci kockázataikat fedezeti ügyletekkel kezelik, így ennek a kockázatnak a súlya náluk nettó értelemben kisebb. A biztosítók üzleti profiljának kevésbé része a fedezeti ügyletek kötése, de a tőkekövetelmény számításakor a modellezési alapelvek szerint a kockázatsökkentő technikák náluk is figyelembe vehetők.

Az is jelentős különbség a két ágazat piaci kockázatai között, hogy a bankoknál ez tipikusan rövid távon jelentkezik, ami likviditásmenedzsmentet igényel, míg a biztosítók eszközeinek és kötelezettségeinek piaci értéke között az eltérés hosszú távon jelentkezhet, és ez hatékony eszköz-forrás menedzsmentet igényel. Ami csak a biztosítókra jellemző: az életbiztosítási és a nem-életbiztosítási kockázat. Ez a két kategória erősen kötődik a saját portfóliókhöz, ezért tisztán külső adatok kevésbé alkalmasak ezen kockázatok modellezésére. Ami a banki tapasztalatokból a biztosítók kockázatainak modellezésekor felhasználható, az elsősorban a piaci kockázat, valamint a működési kockázat mérése. A hitelkockázat mérésének alapelveiben lehetnek és vannak is hasonlóságok, de a bankoknak sokkal szofisztikáltabban, „finomhangoltabban” kell mérniük a hitelezési kockázataikat, hisz a tőkeszükségletük szempontjából az a súlyponti elem.

Az új szolvenciakövetelmények (a Szolvencia II keretrendszerre) ugyanakkor kikényszeríthetik, hogy a biztosítók is zárják a pozícióikat, fedezeti ügyletekkel mérsékeljék a piaci kockázataikat. Nyilván mérlegre fogják tenni, hogy mibe kerül ez nekik, és mekkora a kockázatsökkentő technika által nyerhető tőke költsége, azt is figyelembe véve persze, hogy egy ilyen technika alkalmazása növelheti a partnerkockázatot. Ennek az írásnak nem célja a Szolvencia I és a Szolvencia II mélyebb összehasonlítása, de annyit indokolt jelezni, hogy a Szolvencia I elsősorban a biztosítástechnikai kockázat csökkentésére érzékeny, ezért ma a piaci kockázat mérséklése céljából kötött fedezeti ügyletek nem kisebbítik a tőkeszükségletet. (A szabályrendszer ugyanakkor limitáltan bár, de elismeri a viszontbiztosítás kockázatsökkentő hatását.)

MEGFELELŐ MODELL A MEGFELELŐ FELADATRA

A modellezés kapcsán nem kizárólag a tőkeszámítás eszközeként alkalmazott belső modellekre kell gondolnunk, legalább olyan fontos a biztosítók számára a megfelelő tartalékképzés is. A szavatolótőke-szükségletnek megfelelő mennyiségű tőkét

pont akkor használja fel egy biztosító, amikor például nem jól határozta meg a kötelezettségeit, nem „jöttek be” a várakozásai. A modellező a bőség zavarát élheti át, a modellezés lehetőségei kimeríthetetlenek. A cél: minél jobban megragadni, számszerűsíteni a kérdéses kockázatot, figyelembe véve az „ágyúval nem lövünk verébre” alapelvet (vagyis mindenkor szem előtt kell tartani az arányosság elvét: a lényegtelen, a cég szempontjából elhanyagolható kockázatokat egyszerűbb módon is mérhetjük).

A főbb modelltípusok, megközelítések alkalmazási területei lassan kezdenek letisztulni, bár még így is számos technika és módszer van a piacon.

A biztosítók a kötelezettségeik meghatározásakor elsősorban az életági tartalékok számításához alkalmaznak sztochasztikus modelleket, az opciók és garanciák értékének, illetve az ügyfelek viselkedésének meghatározására. (Az ügyfelek viselkedésében lényeges kockázat a szerződések törlése, ennek megragadására dinamikus törlési modelleket is használnak.)

A modellezési konzisztencia is megköveteli, hogy ezzel konzisztens módszereket alkalmazzanak a tőkeszükséglet számításához. Számos esetben felbukkan a módszerek között az ún. Monte Carlo-szimuláció a hagyományos (nem unit-linked) biztosításokban foglalt ügyfélgaranciák értékelésére. (Az elnevezés a kaszinók világra utal, mivel ezen szimulációk lényegi eleme a véletlen számok generálása.)

Gyakran az alapvető szavatoló-tőke (mint valószínűségi változó) valószínűség-előrejelzését is ezzel a módszerrel szimulálják (Az ötödik mennyiségi hatásvizsgálatról kiadott európai jelentés szerint átlagosan 25 ezer scenáriót lefuttatva), és ebből adódik a 99,5%-os VAR-nak megfelelő szavatoló-tőke-szükséglet. Az életági modellekben nagy szerepet kapnak ezenkívül a gazdaságiszcenárió-generátorok, amelyeket általában külső tanácsadótól szereznek be a biztosítók.

A nem-életági kötelezettségek Szolvencia II céljára történő meghatározásakor az aktuáriusok (ahogy a jelenlegi rendszerben) gyakran a károk ún. kifutási mintáiból indulnak ki, és sztochasztikus vagy determinisztikus módszerekkel becslik a tartalékszükségletet. (A kárkifutási minták a kárkifizetések, kárráfordítások időbeni alakulását mutatják.)

Gyakran felbukkan a nem-életági tartalék és tőke becslésekor az ún. bootstrap-módszer, illetve találkozni a különböző Mack-módszerekkel is. (Mindkettő alapja a kárkifutási mintákból, növekedési faktorokból kiinduló tartalékbecslés, ezért egy megfelelő bontású és precizitású káralapadat-bázis előfeltétele a modellek használatának.) A katasztrófamodelleknél (ahogy már említettük) elterjedt a külső segítség, akár katasztrófa-adatbázis formájában, akár külső modell használata révén (a biztosítók tapasztalata még nagy állományok felépítésekor is igen csekély ezekről a ritkán bekövetkező, de annál jelentősebb nagy károkról). Előfordul, hogy ezeket a szolgáltatásokat viszontbiztosítási brókerek nyújtják, hisz a katasztrófakárookra szolgáló viszontbiztosítások árazásakor pontosan az extrém eseményeket modellezik; ez a megközelítés és alapadatbázis megfelelő kiindulópont a katasztrófakockázat tőkeszükségletének modellezéséhez.

HOL TARTUNK? MIK A NEHÉZSÉGEK?

Hosszan lehetne elemezni, hogy hogyan is áll a piac, hogyan is állnak a felügyeletnek a felkészültség tekintetében. Ennek mérése az ún. felkészültség-elemzések (GAP-elemzések) tárják fel a létező hiányokat. Mihez képest is? Nehéz úgy átugrani egy szakadékot, hogy közben a túlpárt el-elmozdul. A folyamat egyik nehézsége, hogy még mindig nem lehet tudni, pontosan mihez viszonyítsanak a biztosítók, amikor például a modelljeiket kalibrálják, és még mindig nem kristályosodott ki a teljes rendszer bevezetésének dátuma. A szavatoló-tőke-szükséglet standard formulájának kalibrációja még nem zárult le – különösen igaz ez a nem-életbiztosítási kockázatokra, a katasztrófamodulra, a szerződések határait és az ennek megfelelő sokkparaméterekre a törlési kockázatok mérésekor, hogy csak a leglényegesebbeket említsük. (A szerződések határa azt mutatja meg, hogy milyen jövőbeli díjakat és ennek megfelelően milyen pénzáramokat vegyünk figyelembe a kötelezettségek meghatározásához.) A biztosítók számára pedig egyáltalán nem mindegy, hogy a zsákruha vagy a rájuk szabott kiskosztüm igényel-e több anyagot (tőkét). Előfordulhat az is, hogy az utóbbi.

Talán a bizonytalanság is az oka annak, hogy az ötödik mennyiségi hatástanulmány során (bár mind a hazai, mind az európai részvételi arány lényegesen megnőtt a negyedik hatástanulmányban tapasztalathoz képest) a biztosítók keveset mutattak meg belső modelljeik eredményeiből. (Az európai részvételi arány is magas volt, 70%-nyi, a résztvevőknek mégis csak a 10%-a mutatott be valamilyen belső modellel kapcsolatos eredményt.)

Most először fordult elő, hogy a standard formula és a belső modellek alapján adódó eredmények nagyon közel kerültek egymáshoz (a belső modell szerinti szavatoló-tőke-szükséglet súlyozott átlagban 99%-a a standard formula szerintinek). Talán ez is az egyik oka annak, hogy a kezdeti felbuzdulás után több biztosító is visszalépett a belső modellezés szándékától. (A magyar piacon 2009-végén még tizenkét biztosító jelezte azt, hogy belső modellel kívánja majd a szavatoló-tőke-szükségletét számolni a Szolvencia II keretében, mára ez a szám ötre olvadt.) A hazai biztosítók számára – mivel elsöprő arányban nemzetközi csoportok leányvállalatairól van szó – ez nem egyéni döntés kérdése.

Az ötödik mennyiségi hatástanulmány alapján a biztosítók-nak a modellek validálásában és a modellek megfelelő dokumentálásában van a legtöbb tennivalójuk (különös tekintettel a vezetői döntések, a kontrolllok, a folyamatok, a szakértői megítélések dokumentálására).

Amiben a felügyeletnek kell felvenniük a kesztyűt, az a megfelelő szakértelem rendelkezésre állása a modellek áttekintése, adott esetben elfogadása és a felügyeleti felülvizsgálati folyamat során. A legnagyobb fejtörést számukra elméleti szempontból a katasztrófamodellek, a diverzifikációs hatás mérése, illetve az életbiztosítási modellek kapcsán az MCEV validálása okozza majd. (MCEV: Market Consistent Embedded Value). A biztosítók ezt a módszert elsősorban életbiztosítási portfóliójuk értékelésére használják, esetenként azonban a belső modelljük céljára is.

A cikk keletkezése óta történt változásokról tájékozódhat a Felügyelet honlapján (www.pszaf.hu).

Az Európai Felügyeleti Hatóságok közzé tették az EMIR rendelettel kapcsolatos közös vitaanyagukat

Az EBA, az EIOPA és az ESMA (együttesen az Európai Felügyeleti Hatóságok, ESA) felhívják a piaci szereplőket és valamennyi érdekelt felet, hogy véleményezzék azokat a szabályozástechnikai standardtervezeteket, amelyek a központi szerződő fél által nem kezelt, tőzsdén kívüli származtatott ügyletek (OTC derivatívák) kockázatmérséklési technikái tárgyában készültek.

A tőzsdén kívüli származtatott ügyletekre, a központi szerződő felekre és a kereskedési adattárakra vonatkozó EMIR rendelet (a továbbiakban a „Rendelet”) új rendelkezéseket vezet be az OTC derivatíva piac átláthatóságának növelése és kockázatainak csökkentése érdekében, továbbá közös szabályokat határoz meg a központi szerződő feleket (CCP-k) és kereskedési adattárakat (TR-eket) illetően. A Rendelet elismeri, hogy nem minden OTC derivatíva teljesítene a központi elszámoláshoz szükséges követelményeket. Ezért rendelkezéseket vezet be a központi szerződő fél által nem kezelt, tőzsdén kívüli származtatott ügyletek kockázatmérséklési technikáira vonatkozóan.

A **Rendelet** felhatalmazza az Európai Bizottságot, hogy szabályozástechnikai standardokat (RTS-eket) fogadjon el, amelyek tárgya a származtatott ügyletek szerződő felei által fenntartandó tőke- és biztosítékok szintje, a biztosítékok jellege és a kapcsolódó szétválasztási megoldások, valamint a csoporton belüli kivételek esetén alkalmazandó gyakorlat.

A **fenti témákra** vonatkozó szabályozástechnikai standardtervezeteket az Európai Felügyeleti Hatóságok kötelesek közösen megalkotni. A vitaanyag azokat a lehetséges opciókat sorolja fel, amelyeket a hatóságok a tervezetek elkészítése során jelenleg figyelembe vesznek.

A most közzétett [vitaanyag](#) és az arra érkező visszajelzések alapján a Hatóságok szakmai standardtervezeteket állítanak össze, amelyek bekerülnek a várhatóan 2012 nyarán megjelenő konzultációs anyagba.

2012. február 16-án az ESMA már közzé tette [vitaanyagát](#) az általa kidolgozandó szabályozástechnikai (RTS) és végrehajtási standardtervezetekről (ITS). A jelen vitaanyaggal párhuzamosan az EBA a központi szerződő felekre vonatkozó tőkekövetelmények RTS tervezetét bemutató vitaanyagát is kiadta.

Az **információk** hatékony feldolgozását megkönnyítendő az Európai Felügyeleti Hatóságok és az ESMA között megállapodás jött létre a válaszok központi gyűjtéséről.

A **konzultáció** április 2-án hétfőn, 18:00 órakor zárul.

Valamennyi hozzászólást online kell benyújtani az www.esma.europa.eu honlap [“Your input – Consultations”](#) menüpontján keresztül.

[Az Európai Felügyeleti Hatóságok 2012. március 6-i publikációja \(az ESMA honlapján\).](#)

ESMA szakvélemény a befektetői tájékoztatókról szóló irányelv megújításához

Az ESMA kiadta végleges szakvéleményének második részét (ESMA/2012/137), amely a tájékoztatásokról szóló irányelvhez (PD) kapcsolódó, felhatalmazáson alapuló lehetséges jogi aktusokat tárgyalja.

A Bizottság számára 2012. február 9-én átadott szakvéleményben az ESMA javaslatokat fogalmazott meg arra vonatkozóan, hogyan alkalmazhatók a tájékoztatók a lakossági viszonteladások során. Felvázolta továbbá a Tájékoztatókról szóló rendelet felülvizsgálatának módját az adózási információk, indexek, valamint a profit-előrejelzéseket, becsléseket tárgyaló könyvvizsgálói jelentések és a korábbi időszakok auditált pénzügyi adatai tekintetében. A ma kiadott szakvélemény előzménye a 2011. december 11-én megkezdett nyilvános konzultáció.

A **szakvélemény** általános célja, hogy egész Európában emelkedjen a befektető-védelem szintje, továbbá javuljon a tájékoztatókra vonatkozó szabályozás jogi egyértelműsége és haté-

konysága. A befektetői tájékoztatók rendeltetése, hogy könnyen hozzáférhető információt adjon a befektetőknek a pénzügyi termékekről és ezzel elősegítse a megalapozott döntéshozatalt.

NAGYOBB ÁTLÁTHATÓSÁG A KISKERESKEDELMI VISZONTELADÁSBAN

Az **ESMA** megállapította, hogy az európai pénzügyi piacokon nincs egységes modell a kiskereskedelmi viszonteladások kezelésére. Ezért szakvéleményében azt javasolja, hogy tekintettel a nagyobb átláthatóság és jogbiztonság, a befektetők fokozott védelme, valamint az illetékes hatóságok felügyeleti igényeinek szempontjaira, a felhasználásra vonatkozó hozzájárulás szere-

peljen a tájékoztató vagy az alaptájékoztató végleges feltételei között.

A jelenlegi piaci gyakorlatok figyelembevétele érdekében, ahol a tájékoztatóban vagy a végleges feltételekben a kibocsátó csak korlátozott mértékben tudja azonosítani az összes pénzügyi közvetítőt, az ESMA kétféle hozzájárulás alkalmazását javasolja. Így megfogalmazta a kibocsátók és a tájékoztatók elkészítéséért felelős személyek, valamint pénzügyi közvetítők által betartandó alapelveket, továbbá meghatározta az általános hozzájárulás és az ahhoz kapcsolódó esetleges feltételek minimális tartalmi követelményeit.

FELÜL KELL VIZSGÁLNI A KIBOCSÁTÁSOKRA VONATKOZÓ S AZ ADÓRENDSZERT, INDEXEKET, KÖNYVVIZSGÁLÓI JELENTÉST ÉRINTŐ RENDELKEZÉSEKET

Adórendszer: Mivel egyes országokban – ahol a kibocsátók aktívan nyilvános ajánlatot hirdetnek meg – a befektetők nem férhetnek hozzá minden adóinformációhoz, az ESMA a PD jelenlegi követelményeinek megtartását javasolja azzal, hogy a gyakran ismételt kérdések (GYIK) részt felül kell vizsgálni és érvényesíteni kell benne azt a kitélt, mely szerint a tájékoztatónak tartalmaznia kell az adózásra vonatkozó információkat.

Indexek: Az ESMA álláspontja szerint az indexek körében egyértelmű érdekütköztetés valósul meg a saját mutatók tekintetében. Bár az érdekellentét bemutatása ma is követelmény, növelné az átláthatóságot, ha a tájékoztató tartalmazná az indexek leírását. E megoldás lehetővé tenné az illetékes hatóságok számára, hogy megvizsgálják a leírást, garantálva ezzel a tájékoztató teljes körűségét. A leírás szerepeltetése kötelező akkor, ha az indexet a kibocsátó és/vagy azzal azonos vállalatcsoportba tartozó szereplő állítja össze.

Könyvvizsgálói jelentés a profit előrejelzésekről és becslésekről: Az ESMA javasolja a profit előrejelzésekre és becslésekre

előírt könyvvizsgálói jelentés követelményének megtartását, mivel álláspontja szerint a független számviteli szakemberek vagy könyvvizsgálók által készített jelentések növelik a befektetői bizalmat és biztosítják, hogy a mögöttes feltételezésekre épülő jelentések színvonala elérjen egy bizonyos szintet.

Korábbi időszakok auditált pénzügyi adatai: Az ESMA javasolja, hogy maradjon meg a jelenlegi rendszer, amelyben három korábbi évre vonatkozóan kell bemutatni az auditált pénzügyi adatokat. E hároméves időszak csökkentése azt eredményezné, hogy szűkülne a befektetői döntéshozatal megalapozó információk köre.

AZ ELŐZMÉNYEK ÉS A KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK

Az ESMA 2011. január 20-án kapott megbízást a Bizottságtól, hogy készítsen szakvéleményt a tájékoztatásokról szóló (PD) módosított irányelvhez köthető, felhatalmazáson alapuló lehetséges jogi aktusokról. A munka prioritásai és a készülő szakvélemény tekintetében a megbízás végrehajtása három részben történik. Az első rész eredménye 2011. október 4-én került átadásra.

Az ESMA megkezdte a megbízás fennmaradó részének végrehajtását, amelynek keretében egyebek mellett összehasonlító táblázat készül a tagállamokban alkalmazott felelősség-hozzárendelésekről. Az átláthatósági és a piaci visszaélésről szóló irányelvek, valamint a MiFID folyamatban lévő felülvizsgálata miatt a külső országok pénzügyi piacaival történő megfeleltetésre későbbi időpontban kerül sor. Végül ugyanez a (megbízás III. részében készülő) szakvélemény tárgyalja majd az átváltható kötvényekre vonatkozó adatközlési követelményeket.

Az ESMA február 29-én adott szakvéleményében lefedett területek tekintetében a Bizottságnak 2012. július 1-ig kell elfogadnia a delegálható jogi aktusokat.

[Az ESMA 2012. március 1-jei sajtóközleménye](#)

A Bizottság fellép az európai értékpapír-elszámolás biztonságának és hatékonyságának fokozásáért

A stabilabb pénzügyi rendszer megteremtése érdekében tett erőfeszítései részeként az Európai Bizottság az értékpapír-elszámolást végző intézményekre, az ún. központi értéktárakra vonatkozó egységes európai szabályozási keret felállítására tett javaslatot.

A javaslat célja az európai értékpapír-elszámolás biztonságának és hatékonyságának fokozása, emellett az értékpapír-elszámoláshoz szükséges idő lerövidítésére és az elszámolások meghiúsulásának minimalizálására is törekszik.

Michel Barnier, a belső piacért és a szolgáltatásokért felelős biztos kijelentette:

„Előtekintem, hogy valamennyi pénzügyi piac megfelelő szabályozása és felügyelete biztosított legyen. Az elszámolás alapvető folyamat az értékpapírpiacon és gazdaságunk finanszírozása szempontjából, így biztonságát és hatékonyságát szavatolni kell. A számok önmagukért beszélnek: az Európai Unióban a központi értéktárak több mint egy billió euró értékű ügyletet számoltak el az elmúlt két évben. A mai javaslat – nemzetközi

partnerünkkel összhangban – egységes európai előírásokat vezet be az értékpapír-elszámolás terén és a központi értéktárak számára, hogy létrejöjjön a tagállami központi értéktárak által nyújtott szolgáltatások valódi egységes piaca.”

A javaslat az alábbi fő elemeket tartalmazza:

- Az elszámolási időszakot harmonizálni fogják és a tőzsdén vagy egyéb szabályozott piacon forgalmazott értékpapírok tekintetében a kereskedés napját követő legfeljebb két napban határozzák meg (jelenleg a legtöbb európai értékpapírügylet esetében két-három napra van szükség).
- Azt a piaci résztvevőt, amely az elszámolás egyeztetett időpontjában elmulasztja az értékpapírok szállítását, szankcióval sújtják és meg kell vásárolnia a szóban forgó

értékpapírokat a piacon, majd le kell szállítania azokat az ügyfelének.

- A kibocsátóknak és a befektetőknek elektronikus nyilvántartást kell vezetniük szinte az összes értékpapírról, és tőzsdei vagy egyéb szabályozott piacon folyó kereskedés esetén azokat a központi értéktárakban is rögzíteni kell.
- A központi értéktáraknak szigorú szervezeti, üzletviteli és prudenciális követelményeknek kell megfelelniük működőképességük és felhasználók védelmének biztosítása érdekében. Emellett az illetékes nemzeti hatóság által kiadott engedéllyel kell rendelkezniük és ez a hatóság végzi felügyeletüket.
- Az engedélyezett központi értéktárak „útlevél” kapnak, amely feljogosítja őket arra, hogy másik tagállamban szolgáltatást nyújtsanak.
- A felhasználók választhatnak majd mind a 30 európai központi értéktár közül.
- Az uniós központi értéktárak székhelytől függetlenül hozzáférnek majd bármely más központi értéktárhoz vagy egyéb piaci infrastruktúrákhoz, például kereskedési helyszínekhez vagy központi szerződő felekhez.

Következő lépésként a javaslat az Európai Parlament és a Tanács (a tagállamok) elé kerül megtárgyalásra és elfogadásra.

HÁTTÉR-INFORMÁCIÓK

Az elszámolás fontos folyamat, amely biztosítja az értékpapírok készpénz ellenében történő szállítását az értékpapírgyűjtő (például értékpapírok vételét vagy eladását) követően. A központi értéktárak rendszerszempontról nagy jelentőségűek a pénzügyi piacokon, mert olyan infrastruktúrákat (úgynevezett értékpapír-elszámolási rendszereket) működtetnek, amelyek lehetővé teszik szinte valamennyi értékpapír-ügylet elszámolását. A központi értéktárak azt is nyomon követik, hány értékpapír került kibocsátásra, ki a kibocsátó és hogyan változik az értékpapír-állomány. Végül, fontos szerepet játszanak a gazdaság finanszírozásában, mivel a bankok által a forrásszerzés során elhelyezett szinte valamennyi biztosíték áthalad a központi értéktárak által működtetett értékpapír-elszámolási rendszereken.

A központi értéktárakat mindezek ellenére még mindig csak nemzeti szinten szabályozzák, és a több tagállamra kiterjedő elszámolás kevésbé biztonságos (egyes piacokon a több országot érintő tranzakciók meghiúsulásának aránya elérheti a 10 %-ot) és kevésbé hatékony, mint a belföldi elszámolás: költségei akár négyszer magasabbak is lehetnek.

A rendeletjavaslat kiegészíti az értékpapírpiacon európai szabályozási keretét. Az értékpapírgyűjtő három fő lépése:

- kereskedés – ezt a MiFID (a pénzügyi eszközök piacáról szóló irányelv) szabályozza (http://ec.europa.eu/internal_market/securities/isd/index_en.htm)
- klíring – ezt az EMIR (a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekről, a központi szerződő felekről és a kereskedési adattárakról szóló rendelet) fogja szabályozni (http://ec.europa.eu/internal_market/financial-markets/derivatives/index_en.htm)
- elszámolás – ezzel a jelenlegi javaslat foglalkozik (http://ec.europa.eu/internal_market/financial-markets/central_securities_depositories_en.htm)

Lásd még: [MEMO/12/163](#)

[Az Európai Bizottság március 7-i sajtóközleménye](#)

Lépések az árnyékbanki tevékenységek kapcsán a pénzügyi szektorban jelentkező új kockázati források elkerülésére

Annak érdekében, hogy minden lehetséges tapasztalatot levonjon a válságból, az EU ambiciózus szabályozási reformokat hajt végre általánosságban a pénzügyi szektorra, mindenekelőtt pedig a bankszektorra vonatkozóan. Ez hozzájárul a reálgazdaság szolgáltatásban álló, erősebb és stabilabb pénzügyi szektor létrehozásához, derül ki az Európai Bizottság közleményéből.

Itt az ideje, hogy e reformok részeként a nem banki hitelezési tevékenység, az úgynevezett árnyékbanki tevékenység egyre növekvő területével is foglalkozzunk – ez eddig nem tartozott a prudenciális szabályozás és felügyelet elsődleges célterületei közé. Az árnyékbanki tevékenység bizonyos szempontból fontos szerepet tölt be a pénzügyi rendszerben: többek között kiegészítő finanszírozási forrásokat teremt, a befektetőknek pedig alternatív befektetési lehetőségeket kínál a bankbetétek mellett. Ugyanakkor potenciális veszélyt is jelent a hosszú távú pénzügyi stabilitásra nézve, mivel a pénzügyi szektorban ismeretlen kocká-

zati források kumulálódnak, bizonyos hatások pedig továbbgyűrűzhetnek az árnyékbanki szektorból a rendes banki szektorba.

A G20-ak által 2010-ben Szöulban, majd 2011-ben Cannes-ban megfogalmazott felhívásra válaszul a Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB) jelenleg ajánlásokat dolgoz ki az árnyékbanki tevékenység és az ezt folytató szervezetek felügyeletére és szabályozására vonatkozóan. A zöld könyvvel mai napon útjára indított konzultáció révén a Bizottság tevékenyen részt vesz az FSB folyamatban lévő munkájában.

Michel Barnier, a belső piacért és a szolgáltatásokért felelős biztos kijelentette:

„Az Európai Unió globális vezető szerepet vállalt a pénzügyi szabályozás, különösen a bankok szabályozása terén hozott ambiciózus reformok végrehajtásában. Nem szeretnénk, ha a pénzügyi tevékenységek és intézmények megkerülnék a már hatályos és a tervezett szabályokat, és ezzel lehetővé tennék, hogy új kockázati források halmozódjanak fel a pénzügyi szektorban. Éppen ezért pontosabb képet kell alkotnunk arról, mit is takarnak az árnyékbanki tevékenységek, továbbá hogy milyen módú és szintű szabályozás és felügyelet lenne ezekkel kapcsolatban megfelelő. A pénzügyi szektor minden szegletét górcső alá kell vennünk.”

HÁTTÉRINFORMÁCIÓK

A Pénzügyi Stabilitási Tanács az árnyék-bankrendszer fogalmát „a rendes bankrendszeren kívüli szervezetek és tevékenységek bevonásával történő hitelközvetítés rendszereként” határozta meg. Az árnyékbanki tevékenységek és entitások lehetnek például a következők:

- pénzügyi alapok (MMF) és egyéb típusú befektetési alapok vagy betétekhez hasonló jellemzőkkel bíró termékek;
- hitelt nyújtó vagy tőkeáttételt alkalmazó befektetési alapok, ideértve a tőzsdén forgalmazott alapokat (ETF) és a fedezeti alapokat is;
- hitelt vagy hitelgaranciát nyújtó, vagy likviditási és/vagy lejárat transzformációt végző pénzügyi vállalatok és értékpapír-társaságok, amelyek nincsenek úgy szabályozva, mint a bankok;

- biztosító- és viszontbiztosító társaságok, amelyek hiteltermékeket bocsátanak ki, vagy ilyenekhez garanciát nyújtanak; valamint
- értékpapírosítási ügyletek és értékpapír-kölcsönzési és visszavásárlási megállapodások (repoügyletek).

A közzétett zöld könyv bemutatja, hogyan kezelik a meglévő és tervezett uniós intézkedések az árnyékbanki tevékenységeket. A mérlegen kívüli gazdasági egységek, mint a különleges célú gazdasági egységek szabályozása például közvetetten, a banki szabályozáson keresztül történik. A fedezetalapkezelőket közvetlenül szabályozza az [alternatív befektetési alapkezelőkről szóló irányelv](#), amely számos árnyékbanki tevékenységre vonatkozó rendelkezést tartalmaz. Egyes tagállamok rendelkeznek kiegészítő nemzeti szabályokkal azon pénzügyi szervezetek és tevékenységek felügyelete tekintetében, amelyek nincsenek uniós szinten szabályozva.

Bár ezen intézkedések bizonyos mértékig kezelni képesek az árnyékbanki szervezeteket és tevékenységeket, az árnyék-bankrendszer folyamatosan változó jellege miatt, illetve felhalmozódó tapasztalataink alapján további lépésekre van szükség. Az FSB-vel, a standardokat kialakító szervezetekkel és az érintett uniós felügyeleti és szabályozó hatóságokkal egyeztetve a Bizottság munkája jelenleg a meglévő intézkedések alapos vizsgálatára, illetve az árnyékbankrendszer átfogó felügyeletét biztosító, hatékony szabályozási keretet is magában foglaló alkalmas megközelítésről szóló javaslat kidolgozására irányul.

E kontextusban a Bizottság öt kulcsfontosságú területen (banki tevékenységek, eszközkezelés, értékpapír-kölcsönzési és visszavásárlási megállapodások, értékpapírosítás és egyéb árnyékbanki tevékenységek) tovább vizsgálja a lehetőségeket és a meghozandó intézkedéseket.

A KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK

Az érdekeltek a konzultáció keretében 2012. június 1-jéig tehetik meg észrevételeiket.

Április 27-én Brüsszelben konferenciát rendeznek az árnyékbanki tevékenységekről.

Mindezek eredményei beleépülnek a Bizottság nemzetközi szinten képviselt álláspontjába és alapul szolgálnak a megfelelő további intézkedésekre vonatkozó döntéséhez.

Lásd még: [MEMO/12/191](#)

További információk:

http://ec.europa.eu/internal_market/bank/shadow_banking/index_en.htm

[Az Európai Bizottság március 19-i sajtóközleménye](#)

KÜLFÖLDI HÍREK

AZ OMNIBUSZ II DIREKTÍVA ÉS A MÁSODIK ILLETVE HARMADIK SZINTŰ SZABÁLYOK ELFOGADÁSÁVAL KAPCSOLATOS HÍREK

2012. március 21-i ülésén az Európai Parlament gazdasági ügyekért felelős bizottsága elfogadta a Szolvencia II módosítását tartalmazó tervezetet; amely leendő szabályok kevesebb (tőke) terhet jelentenek majd a biztosítók számára. Ezzel a döntéssel megerősítést nyerhet a 2014. évi bevezetési dátum, valamint a Bizottság is ki tudja adni a Szolvencia II direktíva végrehajtási rendeletét (L2 implementing measures) a technikai részletszabályokkal.

Az ülést követő sajtónyilatkozatok szerint a tárgyalás folytatásaként áprilisban kerül sor a Parlament és a Bizottság között a következő egyeztetésre, és júliusban lesz a végszavazás.

A biztosítási szakma részéről a jelen tervezetet előnyösnek ítéli (elsősorban a matching premium folyamatos használatának elfogadása miatt Németország, Franciaország, Egyesült Királyság, Spanyolország, Írország), jóllehet kényes egyensúlyi állapotot takar (jelezte Peter Skinner EU Parlament részéről).

EU Parlamenti képviselők részéről olyan vélemény is elhangzott, hogy csak remélni lehet, hogy ezek a „lobby-szabályok” végül nem a kötvénytulajdonosok és az adófizetők pénzébe fognak kerülni.

Nem fogadta egyöntetű bizalommal a biztosítási szakma a tervezet zöld útját. Az Európai Unió felügyeleteit tömörítő szövetség csalódottságát fejezte ki a hosszú lejárátú garanciák kapcsán, de úgy véli, az elkövetkező időszakban lesz még mód az egyeztetésre; nem vitatva a megfelelő garanciák beépítésének szükségességét a termékekbe.

KPMG szakértő részéről fogalmazódott meg olyan vélemény, hogy a Szolvencia II kikényszeríthet magasabb tőkekövetelményt a (leány)biztosítótól, amivel versenyhátrányba hozható a helyi piaci szabályok szerint működő biztosítóval szemben (pl. USA piacán jelen lévő intézmények: Prudential Plc, Aegon, AXA, Allianz, stb.). Ennek lehet olyan következménye, hogy az adott biztosító áttesszi székhelyét az EU-n kívülre. Ezzel szemben az EU Parlament képviselője úgy fogalmazott, hogy meg fogják találni a megfelelő megoldást a különböző problémákra.

LEZAJLOTT A FELÜGYELETI ADATSZOLGÁLTATÁS NYILVÁNOS KONZULTÁCIÓJA

A biztosítók EU szintű közös adatszolgáltatásának nyilvános konzultációjára 2011. november 8-tól 2012. január 20-ig került sor. A European Insurance and Occupational Pensions Authority-hoz (EIOPA) 54 helyről 6 851 észrevétel érkezett, nagy számban a befektetési és mérleg táblákhoz kapcsolódóan. A csoport táblák közül a tranzakció és a kockázatkonzentráció témaköre váltotta ki a legnagyobb vitát.

Az észrevételek feldolgozása megtörtént, az EIOPA tovább folytatja az előkészítő munkát, mely során kiemelt figyelmet kell fordítani a következő témakörökre:

- az adatszolgáltatásra kötelezettek kiválasztása éves, negyedéves szinten jobban tükrözze az arányosság, lényegesség elvét (lényegességi küszöbököt kell meghatározni, nem csak általánosságban, hanem számos tábla esetében is), illetve ugyanezen elvek érvényesülését kell biztosítani a táblák részletezettsége tekintetében is,
- az EIOPA keresi annak lehetőségét, hogy az adatszolgáltatói terhek csökkentése céljából külső pénzügyi szolgáltatóktól, ill. EU szinten nyilvántartott adatbázisokból szerezzen be információt. Az EIOPA dolgozik az adatszolgáltatás során alkalmazandó kódtárak meghatározásán is,
- annak érdekében, hogy az adatszolgáltatók a végleges verzió alapján minél korábban elkezdhesék a felkészülést, az EIOPA 2012. júniusra elkészíti a rendelet és ajánlás végleges tervezetét.

LEZAJLOTT AZ ORSA NYILVÁNOS KONZULTÁCIÓJA

A saját kockázat- és szolvenciaértékelés (ORSA) ajánlás nyilvános konzultációja 2012. január 20-i beküldési határidővel lezárult, a piaci szereplők és az egyéb érdekelt felek észrevételeinek, javaslatainak feldolgozása jelenleg is folyamatban van. Az EIOPA által kezelt ajánlás szövegezésének lezárása 2012. júniusig fog megtörténni. Az ajánlás egy ún. konzisztencia vizsgálaton is keresztül megy, amelynek a célja, hogy a létrehozandó single rule-book valamennyi ajánlás tekintetében egységes szó- és fogalomhasználattal éljen.

A biztosítási szakma, illetőleg érdekképviselőik részéről tett legfontosabb észrevételek a következők:

- Általánosságban pozitívan értékelték az ajánlás tartalmát, különösen azt, hogy a direktíva szellemében keretet és nem kizárólagos megoldásokat tartalmaz, vagyis arra fókuszál, hogy mit kell megvalósítani és nem arra, hogy hogyan;
- Az arányosság elve nehezen értelmezhető, és a „jelentős - materiality” fogalmát is világossá kell tenni, valamint a „szignifikáns eltérés” is bővebb magyarázatra szorul;
- Az ORSA a hosszú távú, előretekintő szolvencia szükséglet bemutatására szolgáló eszköz, de nem világos, milyen módszerrel történjen, továbbá a szavatolótőke-szükséglet (SCR) számítással való kapcsolat sem teljesen világos;
- A dokumentáció túlszabályozottnak és mértékében is túlzottnak tűnik, továbbá átfedések találhatók a vonatkozó ajánlási pontoknál;
- Az ORSA politika minimum feltételei túlságosan részletezettek, míg az ORSA beszámoló kapcsán semmilyen minimum elvárás nem fogalmazódik meg, ami viszont szerencsés volna;

- A csoport-témákat tekintve részletesebb magyarázat szükséges arról, hogyan működik az ORSA, különösen a 3. ország esetében (egyenértékű, nem-egyenértékű); ugyancsak részletesebb magyarázat szükséges a csoport-felügyelő és az intézményi felügyelő közötti felelősség, ill. felelősség megosztás kapcsán.

BELFÖLDI HÍREK

BELSŐ MODELL (PRE)APPLIKÁCIÓ

2012-ben folytatódik a felügyeleti felkészülés a belső modell applikációkra (engedélyezésekre).

Ennek egyik lépése, hogy a korábban megkezdett belső modell preapplikációk várhatóan csak 2012 végén fejeződnek be. A jelenleg zajló eljárások mind csoport szintű preapplikációk, melyben a Felügyelet a csoportfelügyelettel együttműködve végzi a vizsgálatát a modellek megfelelőségére nézve. Ennek két fajtája van. Az egyik, amikor a csoportfelügyelő meghívására a Felügyelet részt vesz a csoport modell csoportnál történő vizsgálatában. A másik, amikor a Felügyelet a helyi leányvállalatnál végzi - a csoport felügyelővel egyeztetett témakörökben - vizsgálatait a csoport felügyelő esetleges részvételével.

ENGEDÉLYEZÉSI KÉZIKÖNYVEK

A Szolvencia II irányelv számos új, a korábbi irányelvekben nem létező felügyeleti engedélyezéshez kötött tárgykört vezet be, melyek a hazai jogba is átültetésre fognak kerülni. Ezek közül a legjelentősebbek a kiegészítő szavatoló tőke felügyeleti jóváhagyása, a belső modell jóváhagyása, a vállalkozás specifikus paraméterek jóváhagyása, a különleges célú gazdasági egység létrehozása, a csoportszintű egyetlen saját kockázat- és szolvencia értékelés engedélyezése, a csoportszintű egységes (szavatolótőke-megfelelésről és pénzügyi helyzetről szóló) jelentés engedélyezése és a központosított kockázatkezelési szabályok alkalmazásának engedélyezése.

A Szolvencia II irányelvet módosító Omnibus II irányelv által meghatározott, még nem ismert időpontra a tagállami hatóságoknak – így a Felügyeletnek is – készen kell állniuk a Szolvencia II által bevezetett valamennyi új engedélyezés iránti kérelem fogadására és az engedélyezések lefolytatására (a jelenlegi várakozások szerint 2013 közepére). E feladatra történő felkészülés keretében a Felügyelet Engedélyezési kézikönyvet fog készíteni, mellyel az új típusú engedélykérelmek benyújtását fontolgató piaci szereplők számára is segítséget kíván nyújtani.

Felügyeleti állásfoglalások

A Felügyelet az Alkotmányból fakadó szabályozói feladatkörére tekintettel felelős szabályozó és jogalkalmazó szervként szükségesnek tartja, hogy a felügyelt intézmények, a pénzügyi szervezetek vagy a pénzügyi szektor valamely ágazatába belépni kívánó személyek részére a vonatkozó jogszabályokkal kapcsolatban orientáló jogértelmezéseket, azaz állásfoglalásokat adjon ki.

Felügyeleti állásfoglalás kiadására jellemzően jogszabályi rendelkezések értelmezése, vagy keretjellegű normatív rendelkezések tartalommal való feltöltése vonatkozásában kerül sor. A Felügyelet célja az állásfoglalások kiadásával az, hogy jogi normák által nem szabályozott kérdésekben, vagy többféleképpen értelmezhető, adott esetben egymásnak ellentmondó jogi szabályozás esetén saját álláspontját ismertesse.

A Felügyelet állásfoglalása nem tekinthető kötelező erejűnek, a benne foglaltaknak más hatóságra, bíróságra nézve nincs kötelező ereje.

A Felügyelethez érkező állásfoglalás iránti kérelmek kezeléséről részletes felvilágosítást a lenti [tájékoztatóban](#) olvashat.

A Felügyelet honlapján található keresőfelületen kezdeményezhető ún. szabad szavas, az állásfoglalások címe és tartalma szerinti szűrés, valamint szektor/típus szerinti bontásban is listázhatók az eltérő kategóriákban, témakörökben az egyes években kiadott állásfoglalások.

[Felügyeleti állásfoglalások](#)

A PSZÁF Hírlevéllel, a benne szereplő információkkal kapcsolatos kérdésével, észrevételével keresse Binder István sajtószóvivőt a 489-9235-os telefonszámon vagy a binder.istvan@pszaf.hu elektronikus postacímen. Amennyiben szeretné, hogy hírlevelünk minden hónapban automatikusan megérkezzen az Ön e-mail címére, regisztráljon a Felügyelet honlapján (www.pszaf.hu). Szerkeszti a Szerkesztőbizottság
© Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete